

Önsöz

IOM Türkiye'nin 2018-2019 yıllarını kapsayan Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi'ni (MCOF) tanıtmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. Suriye'deki çatışma sekizinci yılına girerken ve çatışmanın doğası gereği durumun sürüncemeli bir hal alması sebebiyle, bu belgenin geliştirilmesi, IOM personeline 2011'den bu yana kurumun hem Türkiye hem de Kuzey Suriye'de yürüttüğü müdahalelerini değerlendirme ve analiz etme imkânı sunmuştur. Belge, krizin başlangıcından bu yana öğrenilen derslerden hareket ederek BM Göç Kuruluşu IOM'nin önümüzdeki iki yıl içinde mümkün olan en etkili ve stratejik şekilde çalışmalarını yürütmesini hedeflemektedir.

Bu belge, IOM Türkiye'ye hem Türkiye hem de Kuzey Suriye'de çalışan birçok kamu kurumu ve insani yardım ve kalkınma görevlileri ile güçlü ortaklığını ilerletmek için harika bir fırsat sağlamıştır. Her şeyden önce, MCOF, Türkiye'de göç yönetimine ilişkin kamu politikası genel çerçevesi paralelinde ve Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP) ve İnsani Müdahale Planı'nı (HRP) tamamlayacak şekilde yazılmıştır. Bu doküman, bu belgelere destek olabilecek nitelikte bir araç olarak dikkate alınmalıdır.

MCOF, Türkiye'de, IOM'nin halihazırda kamu kurumları, ülkede faaliyet gösteren diğer insani yardım ve kalkınma aktörleri ile yakın ilişkilerini güçlendirmenin yanı sıra IOM'ye finansal destek sağlayan kurumlar, kamu kurum temsilcileri ve yerel ortakları için özel tematik ve programlı karşılaştırmalı avantajlarını da vurgulamaktadır. IOM'nin Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile uzun yıllardır yürüttüğü yapıcı çalışmalar, bu ilişkiyi karşılıklı fayda için daha ileriye götürecektir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin Türkiye'deki Suriyelilere eşit görülmemiş şekilde ev sahipliği yaptığını dikkate alan IOM bu anlamda daha fazla iş birliğini desteklemeyi arzu etmektedir.

Kuzey Suriye'de, IOM Türkiye mümkün olan en fazla sayıda hassas konumdaki insan için hayat kurtarıcı insani yardım sağlamak adına yerel aktörler, BM kuruluşları ve diğer uluslararası örgütlerle olan ortaklıklarını güçlendirmeye devam edecektir. Durum, uzun vadeli müdahalelerden birine dönüştüğü için, IOM, Suriyelilerin geçim kaynaklarını sürdürebilmelerini, dayanıklılıklarını geliştirmelerini ve mümkün olan ölçüde toplumda istikrarı teşvik etmeyi sağlayan yenilikçi ve daha sürdürülebilir programlamayı destekleyecektir.

Bu belge, birbiriyle yarıştığı açıkça görülen öncelikleri belirlemekte ve bunları tutarlı bir şekilde sunmaktadır. IOM Türkiye Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi'ni geliştiren Türkiye ve Cenevre'deki meslektaşlarıma benimle yakın iş birliği kurarak yapmış oldukları çalışmalardan dolayı teşekkür ederim.

Lado Gvilava

IOM Türkiye Misyon Şefi

İçindekiler

1	IOM ve MCOF'ye Giriş	07
	1.1 Tanımlar	09
	1.2 Genel Çalışma Usulleri	10
2	Türkiye ve Mülteci Müdahalesi	11
	2.1 Kapsam	12
	2.1.1 Siyasi Kapsam	12
	2.1.2 Ekonomik Kapsam	12
	2.1.3 Güvenlik Kapsamı	13
	2.1.4 Sosyal Kapsam	14
	2.2 IOM'nin Türkiye'deki İnsani Müdahalesi	14
	2.2.1 Çalışma Usulleri	14
	2.2.2 İhtiyaç İçerisinde Bulunana Nüfus – Türkiye	16
	2.3 Senaryo Planlama/ Öngörme	17
3	Kuzey Suriye ve Sınır Ötesi Müdahale	18
	3.1 Kapsam	19
	3.1.1 Siyasi Kapsam	19
	3.1.2 Ekonomik Kapsam	19
	3.1.3 Güvenlik Kapsamı	20
	3.1.4 Sosyal Kapsam	20
	3.1.5 Çevresel Kapsam	21
	3.2 IOM ve Kuzey Suriye'deki Sınır Ötesi Müdahale	21
	3.2.1 Çalışma Usulleri	21
	3.2.2 İhtiyaç İçerisinde Bulunana Nüfus – Kuzey Suriye	23
	3.3 Senaryo Planlama / Öngörme	23
4	IOM'nin Suriye Krizine Stratejik Müdahalesi	25
	4.1 Müdahale Destekleri	26
	4.1.1 Etkili İnsani Yardım Sağlanması İçin İyileştirilmesi	27
	4.1.2 Dayanıklılığı Güçlendirme ve İyileştirme Çabalarını Destekleme	27
	4.1.3 Temel Hizmetlerin Sunumu İçin Ana Paydaşların Kapasitesini Güçlendirme	27
5	Ortak Programlama Unsurları	28
	5.1 IOM İnsani Eylem İlkeleri	29
	5.2 Cinsel İstismarın ve Tacizin Önlenmesi	29
	5.3 Risk Yönetimi ve Uyum	29
	5.4 Etkilenmiş Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik	30
	5.5 Çatışmaya Duyarlı Yaklaşımlar	30
6	Sonuç	31
7	EK - MCOF Müdahale Çarkları	33

Kısaltmalar Listesi

3RP	Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP) 2018-2019
AAP	Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BAH	Bab al-Hawa / Bab el-Hava
BAS	Bab al-Salame / Bab al-Salam
CBI	Nakde Dayalı Müdahaleler
CDAC	Afetten Etkilenmiş Topluluklarla İletişim
CfW	İş Karşılığı Nakit
CwC	Topluluklarla İletişim
DGMM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
DTM	Yerinden Edilme İzleme Matrisi
ERW	Savaş Sonu Patlayıcı Kalıntıları
ESSN	Acil Sosyal Güvenlik Ağı Programı
EU	Avrupa Birliği
HLP	Konut, Arazi ve Eşya
HNO	İnsani İhtiyaçların Genel Değerlendirmesi
HRP	İnsani Müdahale Planı
HTS	Hayat Tahrir al-Sham / Heyet Tahrir el-Şam
IASC	Kuruluşlar Arası Daimi Kurul
IDP	Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişi
IED	El Yapımı Patlayıcı
IKG	Ayni Hibeler
IOM	Uluslararası Göç Örgütü (BM Göç Kuruluşu)
IP	Uygulama Ortağı
ISIL	İŞİD
LFIP	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu / YUKK
MCOF	Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi
MiGOF	Göç Yönetişimi Çerçevesi
MFA	Dışişleri Bakanlığı
MoD	Kalkınma Bakanlığı
MoFAL	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
MoFSP	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
MoH	Sağlık Bakanlığı
MoI	İçişleri Bakanlığı
MoJ	Adalet Bakanlığı
MoLSS	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
MoNE	Milli Eğitim Bakanlığı
MPM	Göçmen Mevcudiyeti Tespiti
NFI	Gıda Dışı Madde
NGO	Sivil Toplum Kuruluşu
NPM	İhtiyaç ve Nüfus İzleme
OAU	Afrika Birliği Örgütü
PHA	İnsani Eylem Prensipleri
PSEA	Cinsel İstismarın ve Tacizin Önlenmesi
PSS	Psiko-sosyal Destek
SDG	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
SEA	Cinsel İstismar ve Taciz
TAC	Geçici Barınma Merkezi
TCG	Sahil Güvenlik Komutanlığı
TP	Geçici Koruma
TPR	Geçici Koruma Yönetmeliği
UN	Birleşmiş Milletler
UNDCS	Birleşmiş Milletler Kalkınma ve İşbirliği Stratejisi 2016-2020
UXO	Patlamamış Mühimmat
WoS	Tüm Suriye Yaklaşımı

Göç Krizi Stratejik Müdahale

IOM Türkiye'nin Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi (MCOF), IOM'nin Kuzey Suriye'deki müdahalesi ve Türkiye'deki Mülteci Müdahalesi için 2018 ve 2019 yılları için devam eden ve planlanmış çalışmalarını özetlemektedir. Bu çalışmalar, IOM'nin stratejik müdahalesi dahilindedir ve bütünleşik, çok sektörlü bir yaklaşımla desteklenecektir. IOM Türkiye'nin kriz müdahalesi, üç müdahale desteği etrafında yapılandırılmıştır:

- 1 Etkili İnsani Yardımın Koşullarını İyileştirme
- 2 Dayanıklılığı Güçlendirme ve İyileştirme Çabalarını Destekleme
- 3 Temel Hizmetlerin Sunumu için Ana Paydaşların Kapasitesini Güçlendirme

Bu Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi, IOM'nin insani yardım ile kalkınma çabaları arasındaki bağlayıcı rolünü özetlemektedir. Strateji, insani destek, topluluk istikrarı, geçim kaynakları ve erken iyileştirmenin programlanması gibi çok yönlü bir yaklaşıma odaklanmaktadır. Tüm müdahale destekleri için, IOM yerel, ulusal ve bölgesel çabalarla uyumlaştırılmış tutarlı, etkili ve koordineli bir yaklaşım sağlayacaktır.

Müdahale Alanları

NFI

Temel İhtiyaçlar/
Gıda Dışı Maddeler

Barınma

Koruma

Geçim Kaynakları

Hareketlilik ve
İhtiyaçların İzlenmesi

Suriye'de Kamp Koordi-
nasyonu ve Kamp Yönetimi

Türkiye'de Eğitim

Türkiye

3.8 Milyon
Mülteci¹

Suriye

6.3 Milyon
IDPs²

¹GIGM, Ocak 2018.

²IOM verisi, Kasım 2017.

1

IOM ve MCOF'e Giriş

Uluslararası Göç Örgütü (IOM) – BM Göç Kuruluşu – Türkiye'deki ilk bürosunu 1991 yılında, birinci Körfez Savaşı sonrasında açmıştır. Türkiye Ofisi faaliyetlerine Iraklı mültecilerin yeniden yerleştirilmesi ile başlamıştır ve faaliyetleri hızlı bir şekilde göç yönetimi programlarını kapsamak üzere genişletilmiştir. IOM'nin Türkiye Cumhuriyeti ile ortaklığı, Türkiye'nin IOM'nin Üye Devleti olması ile Kasım 2004 tarihinde resmileştirilmiştir. IOM ve Türkiye arasındaki ortaklık o günden beri devam etmektedir ve özellikle, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun hazırlanması sürecinde IOM Türkiye'nin etkin ve kapsamlı teknik desteği dikkat çekmektedir.³ Ocak 2017 tarihinde, IOM Genel Direktörü Büyükelçi William Lacy Swing Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile IOM'nin BM üyeliğini yansıtan ve ayrıca IOM'nin Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilişkisini güçlendiren “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Örgüt Ve Ofisin Türkiye'deki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları Ve Bağımsızlıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşma”yı imzalamıştır.

2011 yılında Van ilinde meydana gelen yıkıcı depremin ardından IOM, özellikle 2012 tarihli Suriye Krizi ve 2015 tarihli Akdeniz Krizi başta olmak üzere, devam eden bölgesel çatışmalar ve krizler nedeniyle genişletilmiş acil durum müdahale programlarını başlatmıştır. IOM'nin Suriye Krizi ile ilgili programlamasındaki dikkat çekici büyümenin sonucu olarak Ofis, bugün ülke çapında 15 farklı noktadaki 820'nin üzerindeki personeli ile küresel çapta en büyük ülke ofislerinden biri olmuştur. IOM Türkiye'nin genel merkezi Ankara'da olup, Gaziantep ve İstanbul'da alt ofisleri, İzmir, Hatay ve Şanlıurfa'da da uydu ofisleri bulunmaktadır. 2018 Şubat ayı itibarıyla Ofis, mülteci desteği, sınır ötesi müdahale (Kuzey Suriye), göç yönetimi ve mülteci yeniden yerleştirme gibi dört belirgin faaliyet alanında 50'den fazla projenin gerçekleştirilmesinde kullanılan 148 milyon USD tutarında aktif bir portföye sahiptir. IOM Türkiye'nin aktif program alanları, İnsani Yardım Müdahalesini, Toplum İstikrarını, Göç ve Sınır Yönetimini, İşgücü Göçü ve İnsani Kalkınmayı, Entegrasyonu (Uyum), Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadeleyi, Hassas Konumdaki Göçmenlere Yardımı, Göç Sağlığını ve Yardımlı Gönüllü Geri Dönüş ve Yeniden Bütünleşmeyi kapsamaktadır. Bu program alanları ve IOM'nin Stratejik Müdahalesi genellikle Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) Gündemini⁴ ve uluslararası göçün tüm boyutlarını bütünsel ve kapsamlı bir şekilde içermeye çalışan Küresel İlkeler Sözleşmesini yansıtmaktadır. IOM Türkiye ayrıca 11. Ulusal Beş Yıllık Kalkınma Planı da dahil olmak üzere, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmak için ulusal çerçevelerin geliştirilmesine de büyük ölçüde katılmaktadır.

IOM, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Türkiye genelindeki çeşitli belediyeler dahil olmak üzere devlet kurumları ile güçlü bir ortaklığa sahiptir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM), Türkiye'de genel anlamda göç ve uluslararası korumadan sorumlu, idari ve yasal alanda görev yapan merkezi devlet kurumudur ve bu sayede farklı tematik göç alanlarındaki (uluslararası iş gücü, eğitim, sağlık, sosyal politika ve güvenlik gibi) ilgili hükümet kurumlarıyla çok yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır. 2015 yılında, IOM Türkiye ve GİGM, potansiyel işbirliği alanlarına ışık tutacak IOM-GİGM Strateji taslağının hazırlanması için yakın işbirliği içinde çalışmalar yapmıştır. Strateji dokümanı, her iki tarafça da belirlenen ve ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenecek, yaşayan bir belge niteliğindedir.

Birleşmiş Milletler (BM) Göç Kuruluşu olarak IOM, Türkiye'deki Bölgesel Mülteci Müdahalesi ve Dayanıklılığı Planı'nın (3RP)⁵ ve Suriye'deki İnsani Müdahale Planı'nın (HRP) planlanmasında ve yürütülmesinde diğer BM kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve ilgili bakanlıklar ile aktif bir ortaklık sürdürmektedir.

3RP Türkiye'de mültecilere hizmet vermektedir; bu konularda IOM, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin yakın bir kurumsal ortağı olmuştur. Bu nedenle IOM, krizi yaşamış göçmenlere Türkiye'de daha iyi hizmet vermek ve güvenli, tertipli ve düzenli göçün herkesin yararına gerçekleşmesini sağlamak için ülke içindeki faaliyetlerini genişletmeye devam etmektedir.

İnsani Müdahale Planı kapsamında, Kuzey Suriye'deki sınır ötesi faaliyetler için IOM, kriz devam ettiği sürece Kuzey Suriye'deki faaliyetlerini sürdürmek ve bunları genişletmek amacıyla mevcut operasyonel ve tematik uzmanlığından ve güçlü ortaklıklarından faydalanacaktır.

Küresel olarak, Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi (MCOF), IOM tarafından göç krizlerine yönelik müdahaleleri tasarlamak üzere kullanılan bir çerçevedir. MCOF, tipik olarak bireyler ve etkilenen topluluklar için önemli hassas durumlara yol açan ve şiddetli ve uzun süreli göç yönetimi zorluklarına neden olan bir krizin getirdiği karmaşık ve genellikle büyük ölçekli göç akımlarını ve hareketlilik kalıplarını tanımlar.

MCOF, kriz durumlarında göç sonuçlarına ilişkin artan ilgi doğrultusunda IOM Üye Devletlerinin talebiyle 2012 yılında geliştirilmiştir.⁶ Bu, IOM'nin Göç Yönetişimi Çerçevesi'ni (MiGOF) tamamlamaktadır ve Kasım 2015'te IOM Üye Devletleri tarafından onaylanmıştır.⁷ MCOF, IOM'nin stratejik müdahalesinin yalnızca bir kısmını oluşturmaya yöneliktir ve MiGOF gibi diğer kurumsal dokümanlarla birlikte okunmalıdır.

IOM Türkiye'nin hazırladığı MCOF, bu çerçeveyi Türkiye ve Kuzey Suriye'deki durumlara uygulamayı amaçlamaktadır.

³ 4 Nisan 2013 tarihli, 6458 sayılı kanun, http://www.goc.gov.tr/files/files/eng_minikanun_5_son.pdf

⁴ Özellikle SDG 1, 3, 4, 8 ve 10.

⁵ 27-30 Kasım 2012 tarihleri arasında yapılmış olan IOM Konseyi 101. Oturumu esnasında, IOM Üye Ülkeleri oy birliğiyle Göç Krizi Operasyonel Çerçevesini (MCOF) onaylayarak 1243 sayılı Kararı kabul etmiştir.

⁶ 27-30 Kasım 2012 tarihlerinde yapılan IOM Konseyi'nin 101. Oturumunda IOM Üye Devletleri 1243 sayılı Karar çerçevesinde oy birliği ile Göç Krizi Operasyonel Çerçevesini (MCOF) onaylamışlardır.

⁷ MiGOF'ye dair detaylar için <https://emergencymanual.iom.int/entry/26102/migration-governance-framework-migof>

I.1 Tanımlar

<p>Göçmen</p>	<p>(1) kişinin hukuki statüsüne, (2) hareketin gönüllü olup olmadığına, (3) hareketin sebeplerine ya da (4) kalış süresinin uzunluğuna bakılmaksızın, ikamet ettiği yerden ayrılarak uluslararası sınırlar ötesine ya da bir Devlet içerisinde bir yerden başka bir yere geçmekte olan ya da geçmiş kişi.</p>
<p>Mülteci</p>	<p>“İrk, din, milliyet, belirli bir sosyal gruba ya da siyasi görüşe üyelik nedenleriyle haklı sebeplere dayanan zulüm korkusuna bağlı olarak kendi ana vatanının dışında olan ve bu korku nedeniyle o ülkenin korumasından faydalanamayan ya da faydalanmak istemeyen” kişi. (Md. 1(A)(2), 1967 tarihli Protokol ile değiştirilmiş olan 1951 tarihli Mültecilerin Durumuna İlişkin Antlaşma, Md. 1A(2).</p> <p>Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi Md. 1(2)’deki mülteci tanımına ilaveten, 1969 tarihli Afrika Birliği Örgütü (OAU) Antlaşması bir mülteciyi “dışarı kaynaklı saldırganlık, işgal, yabancı hakimiyeti ya da ülkesinin veya kökeninin veya milliyetinin tamamında ya da bir kısmında kamu düzenini ciddi bir şekilde bozan olaylara bağlı olarak” ülkesinden ayrılmaya zorlanmış kişi olarak tanımlamaktadır. Benzer bir şekilde, 1984 tarihli Cartagena Deklarasyonu mültecilerin “yaygınlaşmış şiddet, yabancı saldırganlığı, ülke içi çatışmalar, insan haklarının yoğun şekilde ihlali ya da kamu düzenini ciddi şekilde bozan diğer koşullar dolayısıyla yaşamları, güvenlikleri ya da özgürlükleri tehdit altında olması nedeniyle” ülkesinden kaçmış kişileri de kapsadığını ifade etmektedir.</p>
<p>Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişiler (IDP’ler)</p>	<p>Silahlı çatışmaların etkilerinden, yaygınlaşmış şiddet durumlarından, insan haklarının ihlalinden ya da doğal veya insan kaynaklı afetlerden kaçınmak amacıyla ya da bunların sonucunda evlerini veya ikamet ettikleri yerleri terk etmeye veya buralardan kaçmaya zorlanmış veya mecbur kalmış ve uluslararası tanınmış Devlet sınırının ötesine geçmemiş kişiler ya da kişi grupları (Ülkesinde Yerinden Edilmeye İlişkin Rehber Prensipler, UN Doc E/CN.4/1998/53/Add.2.).</p>
<p>Sığınmacı</p>	<p>Kendi ülkesinin dışındaki bir ülkede zulüm ya da ciddi zarar dolayısıyla korunma isteyen ve ilgili uluslararası ve ulusal enstrümanlar kapsamında mülteci statüsü için başvuruya ilişkin bir karar bekleyen kişi. Olumsuz karar halinde, insani ya da diğer ilgili temellerde kalış izni verilmedikçe, yabancıların kanunsuz ya da düzensiz bir durumda olabilmesi nedeniyle, kişinin ülkeyi terk etmesi ya da ülkeden çıkarılması gereklidir.</p>
<p>Türkiye’de geçici koruma altında bulunan yabancılar</p>	<p>Türkiye, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi’ne “coğrafi bir sınırlama” koymuştur ve “Avrupa dışı” ülkelerden gelen kişileri mülteci statüsüne uygun görmemektedir. Buna rağmen, Nisan 2013 tarihinde AB direktiflerine uygun bir şekilde Türkiye’de sığınma için özel bir yasal çerçeve oluşturan ve menşe ülkesine bakılmaksızın, uluslararası koruma ihtiyacı bulunan tüm insanlar için bağlayıcı iç hukuk düzeyinde Türkiye’nin yükümlülüklerini onaylayan, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) yürürlüğe girmiştir. Kanun aracılığıyla, göç ve iltica konularının sorumluluğunu üstlenmekle yetkili olarak Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) kurulmuştur.</p> <p>Türkiye, Suriye’den gelen mülteciler için faydalanıcılarına yasal ikamet hakkının yanı sıra temel hak ve hizmetlere de bir seviyeye kadar erişim sağlayan bir “geçici koruma” rejimi uygulamaktadır. “Geçici koruma” statüsü varışta, grup temelinde Suriyelilere ve Suriye kökenli Vatansız Filistinlilere verilir. GİGM, YUKK Madde 91’e ve 22 Ekim 2014* tarihli Geçici Koruma Yönetmeliğine dayalı olarak “geçici koruma” rejimi kapsamında kayıt ve statü kararları için sorumlu olan kurumdur.</p>

* Bu dokümanın tamamında ve kapsama bağlı olarak “mülteci” terimi, mültecileri, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi’nde ve Türkiye’de geçici koruma altında bulunan yabancıların da tanımlandığı şekilde ifade etmek üzere kullanılmıştır.

1.2 Genel Çalışma Usulleri

Sürüncemeli, karmaşık ve yinelenen yer değiştirme bağlamında IOM Türkiye'nin sağladığı insani yardım, esnek; yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlarla yakın işbirliği gerektirecek şekilde ve kanıt temelli değerlendirmelere dayanarak sunulmaya devam edilecektir. Özellikle programlama, hizmet sağlayıcılar ve uygulama ortakları arasındaki mevcut ve acil olan ihtiyaçları, boşlukları, erişilebilirliği ve kapasite seviyesini dikkate alacaktır.

BM ve Suriye Krizi ve Türkiye'deki Mülteci Müdahalesi ile ilgili HRP, 3RP, Birleşmiş Milletler Kalkınma İşbirliği Stratejisi 2016-2020 (UNDCS)⁸ ve Küresel İlkeler Sözleşmesi gibi uluslararası strateji dokümanları programlandırmayı yönlendirmek üzere dikkate alınacaktır. MCOF, yukarıda bahsi geçen dokümanları IOM Türkiye'nin operasyonlarına uygun bir bağlamda konumlandırmaya çalışmaktadır.

IOM Türkiye, ihtiyaç içerisinde olan kişileri desteklemeye ve kapasitelerini oluşturmaya ve dayanıklılıklarını arttırmaya yönelik taahhüdüne bağlı kalmaktadır. Bunu başarmanın en iyi yolu; ilgili paydaşların yüksek kaliteli insani yardım sağlayabilmeleri için uzun dönemli gelişimlerini ve kapasitelerini desteklemektir.

IOM, ilgili paydaşların kapasitelerini güçlendirerek ulusal sahiplenmeyi desteklemeyi ve hizmet sunumunu iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Etkilenen topluluklara yardımdan sorumlu olan paydaşların kapasitelerini güçlendirme, esasen IOM Türkiye'nin sistemler, süreçler ve müdahale mekanizmaları dahilindeki dayanıklılığı sağlamlaştırmaya çabaları ile bağlantılıdır. Mültecilere, sığınmacılara, göçmenlere ve yerinden edilmişlere yardım sağlamada ön saflarda yer alan yerel kurumlar ve örgütler bu yaklaşım kapsamında ana katkı sağlayıcılar ve IOM desteğinin alıcıları olacaklardır. Bunu yapmak amacıyla IOM, yerel düzeyde mevcut kurumsal ve teknik kapasiteleri analiz edebilmek için devlet yapılarına yardımcı olacaktır ve aktif istişareler vasıtasıyla bu kapasiteleri geliştirmek ve güçlendirmek için uygun tedbirler tasarlayacaktır. Böyle bir yol haritası çizme uygulaması, IOM Türkiye'ye boşluklar ve bu boşlukları doldurmak için gerekli kaynaklar hakkında daha iyi bir anlayış sağlayacaktır.

IOM, Suriye içinde yerinden edilmiş kişilerin ve geri dönenlerin, Türkiye'deki mültecilerin ve bu iki ülkedeki ev sahibi toplulukların faydasına olan kısa vadeli hızlı etki eden girişimleri destekleme yoluyla toplum istikrarına ve yeniden entegrasyon programlamasına katkıda bulunmaya devam edecektir. Bu projeler; karar almada uygun yaş ve cinsiyet çeşitliliği göz önünde bulundurulmuş topluluk içi istişareler vasıtasıyla tasarlanmıştır.

IOM, Türkiye'deki yerel piyasaları, ülke içindeki çalışmalarıyla ve Kuzey Suriye'deki sınır ötesi çalışmalarıyla desteklemektedir. Kuzey Suriye'de IOM tarafından dağıtılmış olan insani yardım malzemelerinin büyük çoğunluğu Türk yerel pazarlarından tedarik edilmiştir.

Türkiye'deki ve Kuzey Suriye'deki durumların oldukça farklı olması nedeniyle, her lokasyona özgü çalışma usulleri ikinci ve üçüncü bölümlerde özetlenmiştir.

⁸ 4 2016-2020 UNDCS Türkiye: http://www.un.org.tr/wp-content/uploads/UNDCS-FInal-_2016_-1.pdf

2

Türkiye ve Mülteci Müdahalesi

2.1 Kapsam

Türkiye'deki mülteci ve diğer göçmen sayısı 3.8 milyonun üzerindedir; bu da Türkiye'yi dünyadaki en yüksek sayıda mülteciye ev sahipliği yapan ülke haline getirmektedir.⁹ Diğer milliyetlere ek olarak Suriyeliler, Iraklılar, Afganlar, Somalililer, İranlılar ve Pakistanlılar da bu grubun içinde yer almaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti; ağırlıklı olarak kamp dışında ağırlama yaklaşımını izlemiş ancak bunun yanında 21 geçici barınma merkezinde (GKM) de yardım sağlayarak mülteci müdahalesi için bir örnek oluşturmuştur.

Şubat 2018'de, ülkede Geçici Koruma kapsamında olan 3.4 milyon Suriyelinin yaklaşık 228.000'i AFAD'dan GiGM'ye devredilme sürecinde bulunan 21 GKM'de ağırlanmaktadır.¹⁰ GKM çalışanları temelde Türkiye Cumhuriyeti Devleti memurlarıdır. 2011 yılından beri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Suriye ile olan 822 kilometrelik sınırı boyunca yerleştirilmiş olan bu GKM'ler için finansal ve idari sorumluluğu üstlenmiştir. Bununla birlikte, Suriyeli mültecilerin yüzde 90'ından fazlası (3.2 milyon)¹¹ bu kamplar dışında yaşamaktadır.¹²

Suriye krizinin başlangıcından beri Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Suriyeli mülteciler için Geçici Koruma (GK) rejimi tanımlamış olan 2013 tarihli "6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu" vasıtasıyla, Suriyeli mültecilere sunduğu koruma ve yardımı sürekli olarak genişletmiştir. Geçici Koruma Yönetmeliği, kabul, kayıt ve çıkışı yöneten bir çerçeve ortaya koymaktadır. Ayrıca, GK kapsamındaki bireylerin haklarını ve sorumluluklarını da açıklamaktadır ve sağlanacak hizmetler ile kimlik tespit sürecini de düzenlemektedir.¹³

Çatışmanın sürüncemede kalmış yapısının farkına varmış olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, acil yardım yaklaşımından, mültecilerin yerel topluma entegrasyonunu desteklemeye yönelik tedbirler oluşturma da dahil olmak üzere, orta ve uzun vadede yardım sunmaya çalışan bir yaklaşıma geçmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, buna ek olarak farklı statülerde bulunan mültecilere ve göçmenlere yardım etmek için bir uyum politikası geliştirmeye çalışmaktadır.¹⁴ Aynı zamanda, bazı belediyeler kendi yerel göç yönetişim çerçevelerini de güçlendirmeye çalışmaktadır. Mülteciler, diğer göçmen grupları ve ev sahibi topluluklar arasındaki uyumu desteklemek için belediyelere ait olan merkezler, STK'lar ve diğer yardım kuruluşlarıyla beraber çocuklar ve yetişkinler için dil kursları da dahil olmak üzere, kademeli entegrasyon ve sosyal kaynaşma faaliyetleri de sunmaktadır.

2.1.1 Siyasi Kapsam

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, uluslararası rekabetçiliği, göç yönetimini, hukukun üstünlüğünü, beşeri kalkınmayı ve çevresel sürdürülebilirliği iyileştirmeye odaklanan Onuncu Kalkınma Planı'nı hazırlamıştır. Bu çerçeveyi desteklemek üzere BM kuruluşları, ilgili stratejilerini UNDCS'nin dört alanına yakın hale getirmişlerdir: Sürdürülebilir, Kapsayıcı Büyüme ve Kalkınma; Demokratik Yönetişim; Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi ve Göç ve Uluslararası Koruma.

18 Mart 2016 tarihinde Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye, mültecilerin ve diğer karma göçmenlerin Avrupa'ya akışını durdurmak üzere tasarlanmış bir anlaşma imzalamıştır. Anlaşma kapsamında, Türkiye'den Yunan adalarına düzensiz göç yoluyla ulaşan tüm göçmenler Türkiye'ye geri gönderilecektir. Ayrıca Türkiye, Türkiye'den AB'ye düzensiz göçü azaltmak için tüm gerekli tedbirleri almayı taahhüt etmektedir. Karşılığında, AB Üye Devletleri BM Hassas Durum Kriterlerini dikkate alarak, Türkiye'den gelen Suriyeli mültecilerin yeniden yerleştirilmelerini artırmak için bir mekanizma oluşturmuş; mülteci nüfusu desteklemeye devam etmesi için Türkiye'ye yönelik finansal desteği arttırmış ve Türk vatandaşlarının Avrupa'ya vizesiz seyahatini hızlandırmayı planlamışlardır.

2.1.2 Ekonomik Kapsam

Devlet idaresindeki Geçici Barınma Merkezleri dışında ikamet eden Suriyeliler Türk toplulukları ile birlikte geniş ölçüde kentsel alanlara yerleşmiştir, bu da en azından kısa ile orta vadede uyumlaştırma ve ekonomik katkı açısından bir fırsat göstergesidir. 15 Ocak 2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye'de bulunan Geçici Koruma kapsamındaki Suriyelilerin çalışma izni için başvurularına olanak sağlayan *Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancılar için Çalışma İzinlerine İlişkin Yönetmeliği* oluşturmuştur.

⁹ DTM Ocak 2018, Türkiye Aylık Durum Raporu - http://migration.iom.int/docs/Sitrep_Turkey_January_2018.pdf

¹⁰ A.g.e.

¹¹ A.g.e.

¹² Suriyeli mülteciler Türkiye'nin 81 iline dağılmıştır, fakat yarısından fazlası (1.8 milyon) şu illerde yaşamaktadır (tahmini): İstanbul (543.000), Şanlıurfa (468.000), Hatay (458.000), Gaziantep (359.000)

¹³ Uluslararası mülteci hukuku kapsamında uluslararası korumanın bir şekli olarak kabul edilmiş olan GK 6458 sayılı Kanununun 91. Maddesi uyarınca hazırlanmıştır ve 22 Ekim 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

¹⁴ Türkiye'de entegrasyonu belirtmek için kullanılan gerçek terim "uyum/uyumlaştırmadır", - göçmenlerden göçmen alan topluma ve tersine olmak üzere entegrasyona yönelik iki yönlü yaklaşımı sağlamanın önemini vurgular.

¹⁵ Özellikle dış göçle, göçle ve iç göçle ilgili.

¹⁶ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Onuncu Kalkınma Planı: [http://www.mod.gov.tr/Lists/RecentPublications/Attachments/75/The%20Tenth%20Development%20Plan%20\(2014-2018\).pdf](http://www.mod.gov.tr/Lists/RecentPublications/Attachments/75/The%20Tenth%20Development%20Plan%20(2014-2018).pdf)

¹⁷ 2016-2020 UNDCS Türkiye: http://www.un.org.tr/wp-content/uploads/UNDCS-Final-_2016_-1.pdf

¹⁸ AB Türkiye Anlaşması Basın Bildirisi <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/#>

¹⁹ A.g.e.

Yönetmelikle, en az altı aydır Türkiye’de bulunan kayıtlı Suriyelilerin ilk kayıt oldukları ilde işverenleri aracılığıyla çalışma izni için başvurularına izin verilmektedir. Yönetmeliğin devreye girdiği tarihten itibaren Suriyelilere yaklaşık 26.000 çalışma izni verilmiştir. Bununla birlikte, Türkiye’de Geçici Koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin sayılarının fazla olması nedeniyle, talebe karşılık gelen bir oranda çalışma izni verilmesi mümkün değildir.²⁰ Çoğu Suriyeli kayıtlı oldukları ilde iş bulamamaktadır ve dolayısıyla istihdam fırsatlarının bulunduğu yerlere göçmektedir.

IOM’nin Küresel Yer Değiştirme İzleme Matrisinin (DTM) raporlarının bir parçası olan IOM Türkiye Göçmen Mevcudiyeti Tespiti (MPM) raporları, Türkiye’deki Suriyelilerin iç hareketliliğinin istihdam olanaklarının bulunduğu daha büyük şehirlere doğru düzenli bir şekilde gerçekleştiğini doğrulamaktadır.²¹ Sonuç olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ilk kayıt olunan ilin dışındakiler için de çalışma izni verilmesini, yerel işgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun bir şekilde kolaylaştırmaya başlamıştır. Akış İzleme Araştırması sonuçları; başka bir ile taşınmak isteyen göçmen katılımcıların büyük çoğunluğunun (%42) İstanbul’a taşınmak istediğini ortaya koymuştur.²² Türkiye’deki Suriyeliler için ekonomik entegrasyon kültür ve dilden kaynaklanan engeller ile sınırlanmıştır; bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin desteğiyle Suriyeliler için daha fazla dil kursu açılmasıyla durum iyileşmeye başlamıştır.

Eylül 2016 tarihinde, Acil Sosyal Güvenlik Ağı Programı (ESSN) temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere verilen aylık nakit yardımla 1.3 milyon hassas konumdaki mülteciye geçim kaynağı sağlamak için oluşturulmuştur. ESSN’nin sağlamış olduğu emsalsiz ölçekteki yardıma rağmen çoğu mülteci, özellikle de kayıtlı olmayan veya kırsal bölgelerde yaşayan dışarıda bırakılmış kişiler²³ hala yardıma ihtiyaç duymaktadırlar.

2.1.3 Güvenlik Kapsamı

Türkiye, Irak, İran ve Suriye ile sınırları paylaşan, dünyadaki en karmaşık jeostratejik konumlardan birine sahiptir. Bölgede artan hassas durum doğrultusunda Türkiye, 2016 yılında Irak Şam İslam Devleti’ne (İŞİD) karşı savaşa doğrudan katılmıştır. O tarihten beri, Türk ordusu Kuzey Suriye’deki operasyonlarda aralıklarla rol almıştır ve “gerilimi azaltma bölgelerinin” oluşturulmasına da yardımcı olmuştur.

Türkiye, Suriye ile olan sınır boyunca 700 kilometrelik bir duvarın inşasını tamamlamıştır. Türkiye – Suriye sınırındaki 13 sınır geçiş noktasından iki tanesi insani yardım sevkiyatları için açık tutulmaktadır. Bab Al-Hawa ve Bab Al-Salame’deki bu sınır geçiş noktaları; insani yardım amaçlı olmayan malların Suriye’ye geçişini kısıtlamak için yoğun şekilde kontrol edilmektedir.

2015 yılından beri Türkiye ayrıca sınırları içerisinde bir dizi güvenlik olayı da yaşamıştır. İstanbul, Ankara ve Gaziantep gibi büyük şehirler, bu iç güvenlik tehditlerinden yoğun şekilde etkilenmiştir. Buna ayrıca Temmuz 2016 tarihindeki olağanüstü hal ilan edilmesiyle sonuçlanan darbe girişimi eklenmiştir. Şubat 2018 tarihinde, olağanüstü hal hala devam etmektedir. Bu olaylar, IOM

²⁰İstihdam kotası; Türk şirketlerin toplam işgücünün yüzde 10’u kadar Suriyeli işe almalarına olanak vermektedir.

²¹Yer Değiştirme İzleme Matrisi (DTM); yer değiştirme nüfus hareketliliğini izlemeye ve denetlemeye yönelik bir sistemdir. Yerinden edilmiş toplulukların yerlerinde ya da yoldaki hareketlerine ve ortaya çıkan ihtiyaçlarına yönelik daha iyi bir anlayış sağlamak için düzenli ve sistematik bir şekilde bilgileri yakalamak, işlemek ve yaymak üzere tasarlanmıştır.

²²DTM Akış İzleme Araştırmaları Analiz Raporu & Saha Gözlem Raporu - http://migration.iom.int/docs/Turkey_Flow_Monitoring_Surveys_Analysis_June_2017.pdf

²³Aile Bakanlığı, bir Kırılma Kriteri geliştirmiştir ve programın ülkedeki 3.5 Suriyelinin tümünü kapsayamayacak olması nedeniyle, yalnızca bu kriterlere uyanlar ESSN yardımı almaktadır.

dahil olmak üzere, insani yardım kurumlarının operasyonel kapasitelerini dolaylı olarak etkilemiştir. Sınır bölgelerinde kısıtlar ve insani yardım personeli için güvenlik uygulamaları arttırılmıştır.

2.1.4 Sosyal Kapsam

Dünyada mültecilerin en büyük akını bağlamında, göçmen toplulukların Türkiye’de hızla artması anlaşılabilir bir şekilde entegrasyon ve sosyal kaynaşma için zorluklarla sonuçlanmıştır ve en kötü durumlarda bu dinamikler açık gerilimlere neden olmuştur. Türkiye, yerinden edilmiş Suriyelilere olan desteği nedeniyle takdir edilmelidir, fakat bu cömertliğin uluslararası toplumlardan ilave destekle tamamlanması gereklidir. Özellikle mültecilerin makul fiyata konut ve niteliksiz iş bulmak için yerleştikleri düşük gelirli şehir içi semtlerde, ev sahibi topluluk ile mülteci topluluklar arasında anlaşmazlıklar artmaktadır. 2017 yılında IOM, öncül bir sosyal kaynaşma değerlendirmesi gerçekleştirmiştir ve sonuçlar göçmen / mülteci topluluklar ile ev sahibi topluluk arasında yanlış anlaşılmalara, toplulukların birbiri hakkındaki hatalı varsayımları ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından devreye sokulan politikaların ve mekanizmaların yanlış yorumlanması gibi Türkiye’deki göçmenler tarafından karşılaşılan olası ve gerçek zorlukları belirlemiştir.²⁴ Ayrıca, Türkiye’de ikamet eden Suriyeli mülteciler başta dil engeli olmak üzere, işgücü piyasaları, eğitim ve sağlık gibi hizmetlere erişimdeki diğer engellerle de başa çıkmak zorundadırlar. Mültecilerin çoğu Türk yönetimine aşina değildir ve çok talepkar görünme korkusuna ilişkin endişelerini dile getirmekte tereddüt etmektedirler. İşgücü piyasasında koruma eksikliği bulunmaktadır ve mültecilerin ve diğer göçmenlerin çoğu yasa dışı olarak ya da düşük nitelikli işlerde çalışmaktadır. Örneğin, artan işgücü arzı ve büyük çiftliklerle bağlantıları olan ve hassas konumdaki göçmenler için düşük ücret pazarlığı yapan güçlü işgücü araçlarının dahil olması nedeniyle, tarım sektöründe mevsimlik tarım işçileri için günlük ücretler 2016 yılından beri milliyetlerine bakılmaksızın önemli derecede düşmüştür.

Görünürde Suriye Krizi için somut bir çözüm olmaması nedeniyle Suriyeli mültecilerin Türkiye’de orta ile uzun dönem arasında kalmaları olasıdır, bu da ev sahibi topluluk ile mülteciler arasındaki ilişkileri iyileştirmeye yönelik çabaları hayati kılmaktadır.

2.2 IOM’nin Türkiye’deki İnsani Müdahalesi

2.2.1 Çalışma Usulleri

Türkiye içerisinde, IOM’nin programlaması geçici barınma merkezleri dışında yaşayan Suriyeli mültecilere yardıma odaklanacaktır. IOM, ülke içi müdahalelerini bölgesel, ulusal ve yerel önceliklerle uyumlu olmasını sağlamak üzere 3RP çerçevesi dahilinde çalışmaya devam edecektir.

Yardımanın etkili bir şekilde iletilmesini sağlamak için IOM, ilgili bakanlıklar ve yerel yönetimler ile yakın ilişki kurarak koordineli çalışmaktadır. Topluluklardan gelen desteğin devam etmesini kolaylaştırmak için yerel kurumlar ve toplum liderleri ile koordinasyon sağlanması da bu çabalara dahildir.

Programlamanın bilgiye dayalı yapılmasını sağlamak için IOM, Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik (AAP) çerçevesine olan taahhüdünün bir parçası olarak düzenli değerlendirmeler, önemli bilgilendiriciler ile görüşmeler ve odak grup görüşmeleri gerçekleştirmektedir.

IOM uygun olan durumlarda, nakit temelli müdahalelere odaklanacaktır. Uygun bağlamda kullanıldığında, bu, faydalanıcıların onurunu korur ve hane harcamalarına karar verme özgürlüğüne olanak sağlamasının yanı sıra, bilinçli seçimler yapma vasıtasıyla özgüvenlerini de sağlamlaştırır.

IOM, gruplar arası dinamiklere odaklanarak etkilenen topluluklar arasındaki entegrasyon ve sosyal kaynaşmayı iyileştirmede de lider bir rol oynamaktadır. IOM Türkiye’nin Geçici Barınma Merkezleri dışında çalışma bağlamındaki rolü, hem Suriyelileri hem de ev sahibi toplulukları hedefleyen müdahaleler anlamına gelmektedir. Bu açıdan, IOM, sosyal kaynaşma konusunda artan bir rol oynamayı öngörmektedir. Müdahaleler, Suriyeli mültecilerin ev sahibi topluluklara uyumunu ve dahil edilmesini açıkça desteklemeyi ve böylece gerilim riskini azaltmayı amaçlamaktadır. IOM’nin sosyal kaynaşma anlayışı, sosyal kaynaşmayı bütünsel bir şekilde teşvik etmek için temel ihtiyaçları, geçim kaynaklarını, barınma ve koruma programlarını entegre etmeyi amaçlamaktadır. Bunun önemli bir bileşeni, Suriyeli mültecilerin ve diğer göçmenlerin Türk yönetimini daha iyi bir şekilde takip etmesini ve Türk toplumu ile etkileşimi cesaretlendirecek Türk dili eğitiminin verilmesi olacaktır. Entegrasyon ve sosyal uyum faaliyetleri, mülteci ve ev sahibi toplulukları bir araya getirmeye odaklanırken, IOM, ihtiyaç sahibi Türk vatandaşlarının insani yardım kuruluşları tarafından verilen yardımın dışında bırakılmalarından kaynaklanan ayrımcılık duygularını ve gerilimi yaşamamalarına yönelik olası yolları belirlemek için yerel makamlarla yakın bir şekilde çalışacaktır. IOM’nin Türkiye’deki acil müdahale faaliyetleri şunlara odaklanacaktır:

Göçmen Mevcudiyeti Tespiti Programı: IOM Türkiye mevcut durumda Göçmen Mevcudiyeti Tespiti Programı (MPM) aracılığıyla Türkiye’deki göçmenlere ilişkin verilerin toplanmasında ve analizinde lider bir rol oynamaktadır. Bu program GİGM ile ortaklaşa

²⁴IOM Türkiye Sosyal Bütünleşme Değerlendirmesi – Türkiye’deki Üç Bölgedeki Ev Sahibi – Mülteci Bütünleşmesinin Nicel ve Nitel Değerlendirmesi, 2017

yürütülmektedir ve hareketlilik eğilimlerine, göçmen profillerine ve göçmenlerin acil ihtiyaçlarına odaklanmaktadır. IOM, MPM aracılığıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne, ulusal ve uluslararası göçle ilgili kurum ve kuruluşlara, Türkiye'deki göç eğilimleri hakkında kısa ve uzun vadeli göç ile ilgili program ve politikalarını stratejik olarak planlamalarına olanak veren güvenilir ve zamanında güncellemeler sunmaktadır.

Temel İhtiyaç Yardımı: Hane halkı harcamalarının yaklaşık yüzde 30'unu gıda ve kira maliyetlerinin temsil ettiğine dikkat çekerek IOM Türkiye'nin genel temel ihtiyaç desteği, çok amaçlı nakit, kışa hazırlanma desteği ve barınma tesislerinin onarımının sağlanmasını kapsayacaktır. Yardım, Acil Sosyal Güvenlik Ağı Programı (ESSN) kapsamına girmeyen en hassas konumdaki kişileri hedef alacaktır ve hane halkının hassas durumlarını ele alacaktır. Kış boyunca destek; mülteci hanelerinin kış aylarında yükledikleri ilave giderler ve herhangi bir destek olmaksızın olumsuz başa çıkma mekanizmalarına başvurabilecek olmaları nedeniyle, kritik önemini koruyacaktır.

Barınma Yardımı: 2016 yılında başlayan pilot barınma projesinin ardından, kapsamlı barınma ihtiyaçlarının bulunduğunu gösteren değerlendirmelere yanıt olarak IOM, barınma tesislerinin onarımında ve rehabilitasyonunda öncü bir rol üstlenmeyi planlamaktadır. IOM Türkiye'nin ESSN dışında kalan topluluklara ulaşma konusundaki çalışma usulleri çeşitlidir ve hükümet ortaklıklarını, Nakit Temelli Müdahaleleri (CBI), STK ortaklıklarını, doğrudan yardımı ve toplum temelli yardımı kapsamaktadır.²⁵ Belediyeler bu süreçte öncü bir rol oynamaktadır ve IOM'nin, önemli ölçüde artan yardım taleplerini karşılmasına yardım etmektedir. Bu model, uygulanabildiği sürece ülke genelinde devam edecektir.

Geçim Kaynağı Yardımı: IOM, dayanıklılıklarını ve özgüvenlerini arttırmak için mültecileri Aynı Hibeler ile desteklemektedir. IOM, mültecileri, gelir getirici faaliyetler gerçekleştirmelerini sağlayacak araç kitleri sağlayarak desteklemiştir. Aynı Hibeler evinde iş yapmak veya küçük işletmelerini sıfırdan kurmak isteyen veya zaten kurulmuş olan işlerini genişletmek isteyen IOM tarafından değerlendirilmiş faydalanicılara profesyonel ekipman ve araç sağlamayı amaçlamaktadır.²⁶

Ayrıca IOM, Geçici Koruma kapsamındaki Suriyelileri farklı işlere yerleştirmenin yanı sıra, girişimcilik eğitimleri düzenleyerek ve Türk-Suriyeli işletmelere hibe sağlayarak sürdürülebilir bir işgücü piyasasına destek vermektedir. IOM aynı zamanda Suriyeli mültecilere ve ev sahibi topluluğun üyelerine toplumda istikrarı sağlayacak faaliyetler aracılığıyla İş Karşılığı Nakit sağlamaktadır.

Koruma Yardımı: IOM'nin Türkiye'deki koruma faaliyetleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı gibi kamu hizmeti sağlayıcıları üzerindeki yükü hafifletmek için, temel koruma hizmetlerinin sunulmasına ve sosyal yardıma odaklanan önemli bir bileşeni içermektedir. IOM, önceki başarılı müdahalelere dayanarak, ülke genelindeki belediye merkezleriyle yakın bir şekilde çalışmaya devam etmeyi, yönlendirme desteği, kişi bazlı koruma yardımı, danışmanlık ve adli yardım sağlamayı planlamaktadır.

²⁵ Suriye Krizi'ne Bölgesel Tepkide İyi ve Yenilikçi Uygulamalar Üzerine İkinci Derleme.

²⁶ Hükümet tercihleri ve yerel piyasada ihtiyaç duyulan ekipmanlara erişimin zor olması nedeniyle, Aynı Hibeler nakit transferleri için tercih edilebilir olarak belirlenmiştir.

IOM, desteklenmeyen tüm ev sahibi toplulukları kapsayacak şekilde mobil sosyal yardım kapasitesini genişletmeyi, temel hizmetler ve yasal haklar hakkında doğrudan bilgi sağlamaya devam etmeyi ve toplum merkezleri olmayan ilçelerde ve kırsal alanlarda yaşayan mülteciler ve ev sahibi topluluklar için psiko-sosyal destek (PSS) faaliyetleri yürütmeyi planlamaktadır. Desteğe muhtaç durumda olan hassas konumdaki vakaları tespit etmek ve takip etmek için IOM'nin vaka yönetimi ekibi ile koordineli mobil erişim ekipleri sorumlu olacaktır.

2.2.2 İhtiyaç İçerisinde Bulunan Nüfus – Türkiye

2.2.2.1 Göçmenler ve Mülteciler

Şubat 2018 tarihi itibarıyla Geçici Koruma altındaki 3.4 milyon Suriyeli, Türkiye'de kayıt altındadır. Bunlardan yüzde 53'ü erkek, yüzde 47'si kadındır.²⁷ Ayrıca, bu nüfusun yüzde sekseni 35 yaşın altındadır.²⁸

Türk Silahlı Kuvvetleri 2017 yılında yaklaşık 400 bin kişinin girişini engellemiştir; ancak Suriye'den Türkiye'ye yönelik sınır aşan hareketlilik halen yoğun şekilde devam etmektedir. Ayrıca, GİGM, 2017 yılında 175.000 düzensiz göçmenin ülke içinde yakalandığını bildirmiştir.

Türkiye'den Yunanistan'a ve Avrupa'ya ilerleyen karma göç 2017 yılında önemli ölçüde düşmüştür. Bununla birlikte, deniz yoluyla çıkışa yönelik kaydedilen girişimler, Ocak 2017 (756 yakalama) ile Ocak 2018 (1.640 yakalama) arasında önemli derecede artmıştır.

2.2.2.2 Ev Sahibi Topluluk

Yanlış bilgilendirme ve Suriyeliler ve ev sahibi topluluk arasındaki gerilimin, iki topluluğun ilişkilerini ve Türkiye'nin yerinden edilmiş Suriyelilere karşı cömertliğini bozabileceği yönünde gerçek bir risk bulunmaktadır. Bu durum, özellikle Suriye'ye geri dönüş beklentilerinin artmaması ve Suriyelilerin işgücüne serbest erişimine izin verilmesine yönelik baskının artması durumunda söz konusudur. Anlaşılacağı gibi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, özellikle mültecilerin ve diğer göçmenlerin daha düşük ücret almaya istekli olduğu düşük vasıflı işlerde artan iş rekabeti açısından endişe duymaktadır. Kırılgan Türk aileler dışlanmaktayken, uluslararası topluluk tarafından mültecilere sağlanan faydalar ve hizmetler konusunda ev sahibi topluluk giderek daha fazla sesini çıkarmaya başlamıştır.

Sonuç olarak, insani yardımlar, Türk vatandaşlarının ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran sağlam çözümlere giderek daha fazla entegre olmalıdır. Mültecileri ve ev sahibi toplulukları uyumlu bir şekilde birlikte yaşamaya teşvik eden mekanizmalar olmadan ya da hassas konumdaki Türk hanelerini desteklemek için gerekli yardımları genişletmeden, ev sahibi toplulukların mültecilere şüphe ile bakmasına engel olmak mümkün olmayacaktır ki bu da potansiyel olarak sürtüşmelerin artmasına yol açabilecektir.

²⁷ DTM Aylık Durum Raporu p. 2

²⁸ DTM (2017) Türkiye Yıllık Raporu 2017, http://migration.iom.int/docs/Sitrep_Turkey_Annual_2017.pdf'den alınmıştır.

2.3 Senaryo Planlama/ Öngörme

IOM'nin Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi; Suriye'de yedi yıldır süren çatışma ve görünürde anlamlı bir siyasi çözüm bulunmaması nedeniyle, önümüzdeki iki yıl içinde insani ihtiyaçların yüksek şekilde devam edeceği varsayımını temel almaktadır. Suriye'deki durum istikrarsız bir şekilde devam ederken ve devam eden savaş ülke içinde önemli ölçüde yer değiştirmeye yol açarken, 2018 yılında komşu ülkelere büyük çaplı akınların gelmesi beklenmemektedir.²⁹ En nihayetinde mültecilerin çoğunluğu geri dönmek istemektedir ve son bulgular güvenlik durumu buna izin verdiğinde bunu yapmaya niyetli olduklarını ortaya koymuştur. Ocak 2018 tarihi itibarıyla, Suriye'deki koşullar gönüllü geri dönüşe elverişli değildir ve 3RP çerçevesinde, ortaklar bu dönüşü kolaylaştırmayı veya teşvik etmeyi planlamamaktadır. 2018 tarihli İnsani Yardım İhtiyaçlarına Genel Bakış (HNO), durum istikrara kavuşturulduğunda önümüzdeki yıl içerisinde Suriye'ye yaklaşık 200.000 mültecinin geri döneceğini öngörmektedir. IOM verileri 800.000'den fazla geri dönüş bildirmiş olmasına rağmen, bunların yüzde 93'ü geri dönen mülteciler değil, ülkesinde yerinden edilmiş insanlardır (Suriye içinden).

Suriye Krizi'nin başlangıcında, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Suriyeli mültecileri, savaşın nispeten hızlı bir şekilde azalacağı ve Suriyelilerin geri döneceği anlayışıyla ülkeye kabul etmiştir.³⁰ Suriye savaşına bir çözüm bulunmaması nedeniyle, en olası senaryo, Suriyeli mültecilerin yakın gelecekte Türkiye'de kalacağıdır. Dahası, Suriye sınırları içerisindeki çatışmanın devam etmesi halinde, özellikle Türkiye sınırını çizen kuzey bölgesinde, Suriyelilerin Türkiye'den koruma ve yardım almak için sınırı geçmeye devam etmeleri beklenebilir.

Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında, Suriyeli mülteciler Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nden koruma ve temel yardım almaya devam edeceklerdir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti içerisindeki bütçe baskıları ve insani yardımların desteklenmesi için bağışta bulunanların azalması nedeniyle kaynaklardaki azalma daha belirgin hale gelebilir. Ev sahibi toplum hali hazırda mültecilere sağlanan faydaları ve hizmetleri ayrımcılık olarak görmektedir ve ele alınmaması halinde, bu durum iki toplum arasındaki ilişkileri ve gerilimleri daha da zorlaştırabilir.

İnsani yardım ve kalkınma aktörleri için, yerlerinden edilmelerine sağlam bir çözüm olarak, Suriyeli mültecilerin Türk toplumuna uyum sağlamaları açısından hükümet ve yerel mevkidaşlarla yakın bir şekilde çalışmak son derece önemlidir. Suriyeli mültecilerin işgücü piyasasına dahil edilmesinin, Türkiye ekonomisinin gelişmesine yardımcı olabileceğine dair kanıtlar giderek artmaktadır. Bu, çalışma izni uygulamalarının hızlandırılmasını, eğitim ve öğretime erişimin artırılmasını ve girişimciliğin teşvik edilmesini gerektirecektir. IOM, uluslararası ve yerel örgütlerle yakın işbirliği içerisinde, hem mültecileri hem de ev sahibi toplulukları içeren, dayanıklılığa ve orta vadeli kalkınmaya odaklanan, ülke çapında projeleri teşvik ederek bu geçişi desteklemeye devam edecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin yakın gelecekte sıkı sınır kontrollerini sürdürmesi muhtemeldir. 2018 yılında büyük ölçekli girişler beklenmezken, devam eden çatışmalar, Kuzey Suriye'nin bazı bölgelerinde yeni bir saldırı meydana gelmesi halinde, kuzeydeki yerlerinden edilmiş olan Suriyelilerin, sığınma talebiyle Türk sınırlarına yönelmesi anlamına gelebilir. IOM, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve ilgili uluslararası kuruluşlarla yakın işbirliği içerisinde, sınır ötesi hareket eğilimlerini tanımlamak için erken uyarı sistemlerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. IOM-GİGM yönetimindeki MPM programı; veri analizi, sınır izleme, niyet anketleri, profil oluşturma ve topluluklarla iletişim dahil olmak üzere, Akış İzleme Araştırmalarının, Temel Değerlendirme Çalışmalarının ve diğer istatistikî izleme faaliyetlerinin uygulanmasına devam edecektir.

²⁹ Bölgesel Stratejik Genel Bakış, (3RP) 2018-2019

³⁰ A.g.e. (Suriyeli Mülteciler için Kalıcı Çözümlerin bir parçası)

3

Kuzey Suriye ve Sınır Ötesi Müdahale

3.1 Kapsam

Suriye krizinin sekizinci yılına girmesiyle, İnsani Yardım İhtiyaçlarına Genel Bakış (HNO) 2018'e göre, Suriye'deki 13,1 milyon kişinin hala insani yardıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bunların 5,6 milyonu yerinden edilmekten, düşmanlıklara maruz kalmaktan ve temel mal ve hizmetlere sınırlı erişimden kaynaklanan nedenlerle acil yardıma muhtaç durumdadır.

IOM Türkiye'nin çabaları, Suriye içerisindeki ani yer değiştirmeler ve acil insani ihtiyaçlara cevap vermek için komşu ülkelerden sınır ötesi uygulama usullerinden faydalanan Tüm Suriye (WoS) yaklaşımıyla³¹ (diğer komşu ülkelerdeki insani yardım kuruluşları ile koordinasyon içinde ve bütünsel bir yaklaşım ile) şekillenmektedir. IOM, aynı zamanda, Kuzey Suriye'deki faaliyetlerini, yardım kuruluşlarının büyük ölçekli insani ihtiyaçlara, sektörler içinde ve sektörler arasında gerçekleştirilen önceliklendirme temelinde cevap verdiği çerçeveyi belirleyen yıllık HRP doğrultusunda sağlamaktadır.

Suriye'ye yardım sağlamak için erişim ve görevlendirme, BM kuruluşlarının ve uygulama ortaklarının insani yardımı iletmek için çatışma hatlarından ve sınır geçişlerinden geçen güzergâhları kullanmalarına yetki veren BM Güvenlik Konseyi'nin (UNSC) 2393³² sayılı kararına dayanmaktadır. 2014 yılından bu yana IOM Türkiye, Gaziantep ofisi aracılığıyla, Kuzey Suriye'de yaklaşık 1 milyondan fazla yararlanıcıya ulaşan 60 milyon dolarlık yardım ve hizmet sağlamıştır. İhtiyaç duyulan alanlarda insani yardımlara erişim ve yardım sunumu, artan çatışmalardan dolayı gittikçe zorlaşmaktadır.

İki sınır geçişi (Cilvegözü / Hatay ve Öncüpınar / Kilis) Türkiye'den insani yardım sevkiyatı için açıktır. Bu iki sınır geçiş noktası aracılığıyla, insani yardım ortakları İdlib, Batı Halep, Cerablus, El-Bab ve Azez'in büyük bölümüne erişebilmektedir.

3.1.1 Siyasi Kapsam

Çatışmanın, ülke çapında farklı alanları kontrol eden birden fazla tarafı bulunmaktadır³³. BM Suriye Özel Temsilcisi tarafından yürütülen; Suriye çatışmasının sona erdirilmesi için siyasi bir karar vermeye ilişkin Cenevre'deki BM müzakereleri 2012 yılından beri devam etmektedir. Ocak 2017 tarihinde, Astana görüşmeleri, özellikle muhaliflerin elindeki bölgelerde dört adet 'gerilimi azaltma bölgesinin' oluşturulması amacıyla başlamıştır. Bu bölgelerde çeşitli devlet ve devlet dışı silahlı gruplar arasındaki tüm çatışmaların sona ermesi beklenmektedir. Bu yayının hazırlandığı tarihte (Şubat 2018) iki gerilimi azaltma bölgesinde görece başarılı olunurken İdlib ve Doğu Guta'da yoğun çatışmalar ve istikrarsızlık halen sürmekte idi. Gerilimi azaltma bölgelerinin başarısı ise hala belirsizliğini sürdürmektedir.

3.1.2 Ekonomik Kapsam

Suriye'deki savaş, ülke genelinde ekonomik altyapıya ciddi zarar vermiştir. Savaş Kuzey Suriye'de, üretim sektörünün bozulmasına neden olmuş, ana ekonomik altyapıyı ve ekonomik ağları tahrip etmiş ve üretim faaliyetlerini sürdürmeye yönelik teşvikleri azaltmıştır. Kullanılmayan ya da erişilemeyen araziler, tehlikeli patlayıcılarla kirletilmiş topraklar, altyapıya ve yerel pazarlara erişim eksikliği, yüksek enflasyon oranları ve kitlesel işsizlik söz konusudur. Kontrol noktalarında kanunsuz vergiler talep eden silahlı gruplar ve diğer gayri resmi harçlar, ekonominin gerçek anlamda faaliyet gösterememesinde etkili olmuştur.

Temmuz 2017 tarihinde yayınlanmış olan bir Dünya Bankası raporuna göre, Suriye'deki çatışma, petrol ve vergi gelirlerinde kayıplara, uluslararası ticaretin yaptırımlara bağlı olarak çökmesine, kamu borçlarının yüksek olmasına ve döviz rezervlerinin azalmasına neden olmuştur. Ayrıca, çatışma sürdükçe, toparlanma hızının da daha yavaş olacağı belirtilmiştir.

Sınırlı olsa da, piyasaların yavaşça yeniden açıldığı istikrar kazanmış bölgeler de bulunmaktadır. Bir dizi yardım kuruluşu, gelir getiren faaliyetleri, mesleki eğitimi ve girişimcilik faaliyetlerini teşvik etme çabalarını giderek daha fazla desteklemektedir.

³¹ Tüm Suriye (WoS) yaklaşımı, hem Türkiye'den hem de Ürdün'den Suriye'ye giden sınır ötesi BM yardımı anlamına gelir. Yaklaşım çok sayıda ihtiyaç içinde sektöre sektörde/kümede yer alan uzman kuruluşların liderlik ettiği odak noktaları aracılığıyla etkili şekilde yardım sunmayı hedeflemektedir (sağlık, lojistik, gıda güvenliği gibi).

³² Eski adıyla UNSC 2332 (2016), 2258 (2015), 2165 (2014) ve 2191 (2014).

³³ Suriye Hükümeti'nden başka bu grubun içinde Özgür Suriye Ordusu (PSA), Suriye Demokratik Birik Partisi (PYD)/ Suriye Demokratik Kuvvetleri (SDF), İŞİD ve diğer devlet dışı silahlı gruplar yer almaktadır. Suriye'de insani yardım sağlanması değişen dinamikler ve devam eden silahlı mücadele üzerinde çok ağır etkilere sahiptir.

3.1.3 Güvenlik Kapsamı

Kuzey Suriye'deki temel güvenlik kaygısı, çeşitli silahlı gruplar ve Suriye Hükümeti arasındaki aktif silahlı çatışmalarda kendini gösteren bölge ve dünya güçlerinin katılımı ile daha da karmaşıklaşan devam etmekte olan savaştır. Sivil ve insani konvoylara karşı hava bombardımanı ve top kullanarak ayırım gözetilmeden yapılan saldırılar, kontrol noktalarındaki tehditler, gasp, hava saldırıları, hastaneler ve okullar gibi kamusal alanların hedef alınması, Suriye İnsan Hakları Ağı'na göre, 2011'den bu yana 210.000'den fazla sivilin ölümüne neden olmuş ve 6.31 milyon Suriyelinin ülkelerinde yerlerinden edilmelerine sebep olmuştur.

İnsani yardım programlamasına yönelik amaçlar doğrultusunda kuruluşlara yardımcı olmak açısından erişim kısıtlamaları, devam eden çatışmalar, birden fazla güvenlik kontrol noktası olması veya bazı kuruluşlara yetkili kurumların insani yardımların iletilmesi için zamanında onay vermemeleri nedeniyle ulaşılması zor alanlar düzenli olarak erişilebilir değildir. Ülkenin çeşitli bölgelerinde devam eden emniyetsizlik, dikkate alınması gereken, doğrudan göçle ilgili sonuçlara sahiptir. Yaşananlardan örnek vermek gerekirse sınır geçiş noktalarında giderek artan gümrük kaçakçılığı ve insan ticareti operasyonları, yabancı savaşçıların ve onların ailelerinin varlığı ve sahte ve içeriği değiştirilmiş belgelerin kullanımının artmasından bahsedilebilir.

3.1.4 Sosyal Kapsam

Sivil halkın maddi kaynakları tükenmeye devam ettikçe, hayatta kalmak için sosyal sermayeye ve resmi olmayan ağlara olan bağımlılık daha da belirgin hale gelmektedir. Suriye kadar karmaşık ve dinamik bir bağlamda sosyal ağların gücü, savaş arttıkça giderek zayıflamaktadır. Savaş öncesinde Suriye etnik kökenlerin buluşma noktası olarak kabul edilirken, savaşla geçen yaklaşık yedi yıl sonrasında toplumsal dokunun büyük ölçüde zayıfladığı gayet açıktır. Topluluklar içerisindeki güven seviyeleri, insanların hükümet destekçileri ve muhalefet olarak gruplara ayrılması nedeniyle azalmıştır. Sosyo-etnik ve toplumsal bölünmeler, güvenin yeniden oluşturulması ve dikkate değer çatışma çözümü için uzun süreli zorluklar oluşturabilir ve koşullar izin verdiğinde kalıcı çözümler elde etmeye yönelik çabaları zayıflatır.

Gelecekteki müdahalelerin, Suriye'ye kendiliğinden geri dönüşlerin de olacağı beklentisiyle,³⁴ toparlanmayı ve sürdürülebilir yeniden entegrasyonu desteklemek, entegrasyonu, sosyal kaynaşmayı teşvik etmek, ve güveni yeniden inşa etmek için, Suriyeli toplulukların yanı sıra yerinden edilmiş kişileri ve geri dönenleri de kapsamı çok önemlidir. Devam eden kriz, çocuk evliliği ve erken yaşta evlilik, cinsel istismar, cinsiyete dayalı şiddet, zorla fuhuş ve çocukların silahlı gruplara zorla alınması gibi olumsuz baş etme mekanizmaları da dahil olmak üzere, ciddi koruma risklerini ve hassas durumlarını da beraberinde getirmiştir.³⁵ Eşit olmayan güç dinamikleri ve kaynaklara ve bilgiye adaletsiz erişim nedeniyle kadınlar ve kız çocukları insani yardım hizmetlerine erişimde zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bu koruma hususları, kamp ortamının içinde veya dışında, tüm bağlamlarda ifade edilmiştir.

Konut, arazi ve mülkiyet hakları ile sivil dokümantasyona ilişkin konular ülke çapında yaygındır; mülkiyet hakları konuları genellikle toprakların geçici olarak terk edildiği ya da zorla alındığı, yasal tapu belgelerinin kaybolduğu ya da arazinin çatışma alanı olduğu (ve arazinin etkin kontrolünün karşılıklı gruplar arasında sık sık el değiştirdiği) konular etrafında yoğunlaşmaktadır. Ülkesinde yerinden edilmiş kişilerin ve mültecilerin kendi topluluklarına geri dönmeleri büyük olasılıkla, arazi ve mülkün kullanımı ve işgal edilmesi ile ilgili iddialar ile sonuçlanacaktır ve yasal hakları kanıtlamak için gerekli belgelerin bulunmaması tırmanan bir sorun haline gelecektir. Sivil dokümantasyon konuları; kimlik belgelerinin kaybolması veya imha edilmesi ve bunların değiştirilmesini sağlamak için devlet kurumlarına erişim eksikliği gibi konuları kapsamaktadır.

³⁴ 2017'de 800.000'den fazla kişi Suriye içinden ve dışından menşe illerine geri dönüş yapmıştır (IOM verisi).

³⁵ Humanitarian Needs Overview 2018 / 21 Kasım 2017. <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/whole-of-syria>

3.1.5 Çevresel Kapsam

Kuzey Suriye'deki ekilebilir arazilerin büyük bölümü, el yapımı patlayıcı aygıtlar ve patlamamış savaş kalıntıları veya çatışmada kullanılan kimyasal silahların etkisi ile kirlenmiş kullanılamaz hale gelmiştir. Buna ek olarak, çok fazla tarım arazisi, hem arazinin gelecekteki kullanılabilirliğini hem de gıda üretimi için mevcut verimli toprak miktarını etkileyecek ölçüde kamplara ve geçici barınma alanlarına çevrilmiş veya terk edilmiştir. Şehirlerin tahribatı, ardında su, toprak ve havanın kirlendiği, atıkların yanlış bertaraf edildiği ve patlamamış mühimmatların çevreye yayıldığı zehirli bir iz bırakabilir. Bu, gelecekte, ilgili toplulukların refahını etkileyecektir.

Ağır hasarlı veya tahrip olmuş konut ve sanayi alanları ardında, sivillere uzun vadeli riskler oluşturabilecek endüstriyel atık ve tehlikeli maddelerle karışmış milyonlarca ton moloz bırakmıştır. Ülkesinde yerinden edilmiş kişilerin yoğun nüfuslu yerlere akması, nehirlerin ve kuyuların yok olması ile birlikte, hali hazırda kıt su kaynaklarına sahip olan bölgelerde daha fazla gerginliğe neden olmaktadır. Hasarlı su altyapısı, bakım yapılması ve enerji kaynaklarının düzensizliği de genel olarak su sıkıntısını kötüleştirmektedir.

3.2 IOM ve Kuzey Suriye'deki Sınır Ötesi Müdahale

3.2.1 Çalışma Usulleri

IOM Türkiye'nin sahaya doğrudan erişimi ya da personeli bulunmamaktadır. Bu nedenle IOM, Kuzey Suriye'deki faaliyetlerin uzaktan yönetimi ile ortaya çıkan zorlukları kabul etmektedir. IOM bugün tüm proje faaliyetleri için sahaya erişebilen ve gerekli kapasiteye sahip yerel uygulama ortaklarına güvenmektedir. Yerel STK'lerin yerel topluluklarla güçlü bağlantıları olması nedeniyle, - ki bu da hızlı ve etkili bir müdahaleyi kolaylaştırmaya yardımcı olmaktadır - bu uygulama usulünün başarılı olduğu kanıtlanmıştır. Çeşitli projeler için farklı usuller kullanılırken, uzaktan yönetimin zorlukları kapsamlı bir şekilde gözlemlenmiştir. Uygulama ortakları, IOM'nin yardımların sağlanmasında gösterdiği çabalarını desteklemede kritik öneme sahip olsa da, bu yerel kuruluşların birçoğu büyük ölçekli insani yardım operasyonlarında yenidir ve kendi iç usullerinde bazı boşluklar bırakarak, operasyonlarını ve sistemlerini hızlı bir şekilde genişletmek zorunda kalmışlardır. IOM Türkiye, uygulama ortaklarının hizmetlerini etkin bir şekilde sunabilmelerini sağlamak için sürekli olarak onların kapasitelerini geliştirmeye çalışmaktadır.

IOM Türkiye, satın alma, depolama, sevkiyat ve hayat kurtaran insani yardım malzemelerinin dağıtımına odaklanarak, Türkiye'den Kuzey Suriye'ye sınır ötesi operasyonların kolaylaştırılmasında lider rolü oynamak için tedarik zinciri yönetimindeki küresel deneyimlerinden ve karşılaştırmalı avantajından yararlanmıştır.

IOM Türkiye, yerinden edilmiş topluluklara ve hassas konumdaki ev sahibi topluluklara aşağıdakiler vasıtasıyla insani yardım sağlayarak destek olmak için hızlı kısa vadeli çabalara odaklanma ihtiyacının farkındadır:

Kuzey Suriye'deki Barınma ve Gıda Dışı Madde (NFI) Yardımı: Etkin ve koordineli bir müdahaleyi sağlamak için IOM; temel NFI desteğinin ülkesinde yerinden edilmiş kişilere ulaşabilmesini sağlamak amacıyla Türkiye merkezli Barınma-NFI kümelenmesi ile yakın çalışmaktadır. Kış aylarında, Gıda Dışı Maddeler kışlık giyim ve kışlık çadırları kapsamaktadır. Bu stratejinin yeniden değerlendirilmesini gerektiren önemli bağlamsal değişiklikler olmadıkça, 2018 ve 2019 yıllarında IOM sağladığı yardımı, Kuzeybatı Suriye'deki devam eden ihtiyaç değerlendirmeleri temelinde önceliklendirecektir.

Suriye krizinin yedi yılı aşan bir süredir devam etmesi ve barınma imkanlarının hala yüzde 60'ından fazlasının acil durum esaslı olması nedeniyle, IOM, Konut, Arazi ve Mülkiyet konularındaki endişeleri de dikkate alarak mevcut konutları / barınakları iyileştirerek ve tamir ederek orta vadeli barınma çözümlerini desteklemeye çalışacaktır. Suriye'nin kuzeyindeki geçici kabul merkezlerine yeni gelenlerin akın etmesi mevcut insani yardım hizmetlerinde gerilim yaşanmasına neden olmaya devam etmektedir ve bu durum kabul merkezlerine olan zorunlu ihtiyacı sürekli hale getirmektedir. Bu kabul merkezleri, yeni gelenlerin alınmasında ve gıda, koruma, sağlık ve beslenme hizmetleri gibi temel yardımların sağlanmasında hayati bir rol oynamaktadır. Yerlerinden edilmiş nüfuslar kabul merkezlerinden hareket ettikçe, acil durum NFI desteğinin devam etmesine yönelik bir ihtiyaç bulunmaktadır. Kabul merkezlerinden, bir ölçüde istikrar sunan fakat genellikle temel altyapı ve hizmetlerden yoksun olan yerlere gidenler için, yüksek seviyede bir barınak ihtiyacı bulunmaktadır. İnsani yardımdan başka imkanlara geçişi desteklemek ve yerlerinden edilmiş toplulukların hareketliliğini kabul etmek için hizmetlere, altyapı rehabilitasyonuna ve geçim kaynaklarına hakkaniyetli erişimle ilgili ihtiyaçların karşılanması amacıyla güçlü erken iyileştirme programlarının yapılması gerekmektedir. (Aşağıda Bölüm 4'te özetlenmiş 2. Desteğe uygun şekilde).

Kuzey Suriye'de Korumanın Ana Akıma Dahil Edilmesi: IOM, ülke genelinde insani ve güvenlik durumunun kötüleşmesinden kaynaklanan artan hassas durumlarla başa çıkabilmek için topluluklara destek olmak üzere uzmanlaşmış koruma hizmetlerine ve koruma izlemeye öncelik verecektir. Kuzey Suriye'deki programlamasında IOM, ana prensiplerin – yani zarar vermeme, anlamlı erişim, etkilenmiş insanlara karşı hesap verebilirlik ve toplumun güçlendirilmesini sağlama - aktif olarak dahil edilmesiyle korumanın yaygın hale getirilmesini sağlayacaktır.

Çocuk Koruma Alt Kümesi ile yakın bir şekilde koordineli olarak IOM, çocukları şiddete, istismar ve tacize karşı korumak için topluluk

temelli çocuk koruma mekanizmalarını genişletmek amacıyla uygulama ortakları ile yakın bir şekilde çalışacaktır.

Bu mekanizmalar aynı zamanda ailelerin ayrılmasını önlemeyi ve refakatsiz çocukların ihtiyaçlarını karşılamayı da amaçlayacaktır. Mümkün olduğunda, IOM en çok kimin risk altında olduğunu belirlemek için değerlendirmeler ve analizler gerçekleştirecektir. Bu analizler uygun müdahaleleri destekleyecektir.

Küresel uzmanlığından faydalanan IOM Türkiye'nin ilkeli insani yardım eylemi, koruma, Cinsel İstismar ve Tacizin Önlenmesi, korumanın izlenmesi, cinsiyet eşitliği, geri dönüşler, Konut, Arazi ve Mülkiyet hakları konularında kapasite oluşturma fırsatı bulunmaktadır.

Ayrıca, IOM'nin tedarik zinciri yönetimi ve lojistik alanındaki uzmanlığı, özellikle Kuzey Suriye'deki sınır ötesi operasyonlarda bilginin, becerinin ve en iyi uygulamaların paylaşılması için değerli bir platform sağlamaktadır. Bugün IOM Türkiye; Kuzey Suriye'ye gıda dışı ürünler sağlamak için geniş çaplı bir tedarik zinciri projesi yürütmektedir. Bu tür teknik yardım ve uzmanlık, yerel kurumları ve STK'leri, etkilenen topluluğun ihtiyaçlarını karşılamak için güçlü iç sistemler, prosedürler ve müdahaleler oluşturmaya teşvik edebilir.

Dayanıklılık, Geçim Kaynakları ve Erken İyileştirme: IOM iyileştirme çabalarının dayanıklılığını artırmak amacıyla, yerinden edilmeyi ekonomik iyileşme, gelişmiş toplum altyapısı, entegrasyon ve sosyal uyumu teşvik ederek çözmeye yönelik ilerlemeye odaklanan girişimleri teşvik eder. Bu faaliyetler, uzun vadeli kalkınmanın altında yatan yapısal, sosyal ve ekonomik nedenleri ele alarak, yer değiştirmeye sonuçlanan faktörleri hafifletmelidir. İstikrarsızlığın altında yatan nedenleri ele almak için IOM Türkiye, kurumların, toplulukların, ve bireylerin dayanıklılıklarını arttırmaya kararlıdır.

IOM, konuya özgü ve istihdam odaklı sürdürülebilir geçim kaynağı ve beceri eğitimi faaliyetlerini genişletmek için uygulama ortaklarıyla çalışacaktır. Ev sahibi topluluklar ve göçmenler arasındaki dışlanma ve gerginlik riski göz önüne alındığında, geçim kaynağı girişimleri açık bir şekilde kapsayıcı olacaktır ve mümkün olduğunda sadece yerinden edilmiş insanları ve geri dönenleri değil, aynı zamanda ev sahibi toplulukları da kapsayacaktır. Kuzey Suriye'de kadın, erkek, kız ve erkek çocuklarının katılımını sağlamaya yönelik olarak hazırlanmış çeşitli projeler ile geri dönüş alanlarında programlama başlatılacaktır. Değişen cinsiyet ve aile dinamiklerini ele almak, geçim kaynakları faaliyetlerine hakkaniyetli erişimi sağlamak açısından kritik öneme sahiptir.

İyileştirmeye elverişli bir ortam yaratmak için IOM, İş Karşılığı Nakit (CfW) gibi emek yoğun programlar uygulanmasına, aynı yardımlar ve üretimde kullanılan üretim varlıklarının devredilmesi yoluyla küçük ölçekli işletmelere destek sağlanmasına öncelik verecektir. Aşağıda belirtilen kamu altyapı projeleri ile CfW girişimlerinin birbirine bağlanması, toplumsal sahiplenme ve uyumun yanı sıra kısa vadeli nakit katkıları ve faydalanıcılar için yeni becerilerin sağlanması gibi olumlu yansımalarla açıkça kanıtlanmış bir yoldur. Bu çabaların önemli bir kısmı, çatışmaya alternatif olarak gençlere yönelik mesleki eğitim ve istihdam da sağlayacaktır.

Toplumsal pazar alanları gibi üretken toplum altyapısının yeniden inşası ve rehabilitasyonu, mevcut ve gelecekteki geçim kaynağı faaliyetlerini destekleme potansiyeline sahiptir. Bu tarz yerlerin oluşturulması, bölgelere geri dönüşleri teşvik etmekte; böylece bireysel ve toplumsal toparlanma çabalarını desteklemekte ve uzun vadede dayanıklılığı arttırmaktadır.

3.2.2 İhtiyaç İçerisinde Bulunan Nüfus – Kuzey Suriye

3.2.2.1 Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişiler

Şubat 2018 tarihi itibarıyla, 6 milyondan fazla Suriyelinin ülke içinde yerinden edildiği ve birçoğunun ikinci ve üçüncü kez yerlerinden edilmeye maruz kaldığı tahmin edilmektedir. Yalnızca 2017 yılında çatışmadan etkilenen bölgelerde yerinden edilmiş 1.8 milyon insan bulunmakta idi. Bu yerinden edilmelerin çoğu, Kuzey Suriye’de gerçekleşmiştir.

Yerinden edilme istikametleri genellikle hareket kısıtlamaları ve güvenlik tehditlerinden etkilenmektedir. Ar-Rakka ve Deir-ez-Zor illeri gibi bölgelerden ayrılma niyetinde olanlar, alıkonulma, kara mayınları, zorla askere alma, hava saldırıları ve silahlı saldırılarla karşılaşabilirler. Bilgi akışlarına ilişkin kısıtlamalar ve sınırlı insani yardım erişimi de hareketlilik kalıplarını takip etmede zorluklara neden olmuştur. Çatışmanın devam etmesi ve tahrip olmuş kentlerin temel yardım maddelerine ve hizmetlerine sınırlı erişim sunması nedeniyle, birçok Suriyeli güvenlik ve yardım arayışında kendi menşe topluluklarından uzaklaşmak zorunda kalmış olabilir.

3.2.2.2 Yurduna Dönerler

IOM verileri ve bulguları, Ocak ve Kasım 2017 tarihleri arasında, 800.000’den fazla yerinden edilmiş Suriyelinin evlerine geri döndüğünü göstermektedir. Geri dönerlerin büyük çoğunluğu (%93) Suriye’de yerinden edilmiş olan kişilerdir. Geri dönerlerin çoğu Halep ve El-Hasakeh Valiliği’ne geri dönmüştür. Geri dönüş nedenleri arasında aile üyeleriyle yeniden birleşme, varlıkların veya mülklerin korunması, menşe ülkede iyileştirilmiş bir durum ve/veya yerinden edildikten sonra gittikleri yerdeki kötüleşen durum sayılabilir.

Ülkesinde yerinden edilmiş kişilerin geri dönüşleri kendiliğinden gerçekleşmesine rağmen, bu durum, ülkedeki değişen dinamikler ve devam eden çatışmalar göz önüne alındığında, geri dönüşlerin güvenli ya da sürdürülebilir ya da gönüllü olduğu anlamına gelmemektedir. Büyük ölçekli geri dönüşlerle ilintili çok çeşitli güçlükler bulunmaktadır. Sınırlı ekonomik fırsatlar, gıda, su, sağlık ve diğer kritik hizmetler gibi elzem kalemlerin kısıtlılığı bu güçlüklerden bazılarıdır. Ayrıca, ülkesinde yerinden edilmiş kişilerin ve mültecilerin menşe ülkelerine geri dönüşleri, arazi ve mülkün kullanımı ve işgal edilmesiyle ilgili yüksek sayıda hak talebine neden olabilir. Zayıf yönetim, sınırlı altyapı ve kamu hizmetleri, belirlenen zorlukları şiddetlendirebilir.

3.2.2.3 Ev Sahibi Topluluk

Kendi toplumları içerisinde kalmış olan Suriyeliler için de durum oldukça zor olabilir. Hava saldırıları, bombardıman, kara mayınları ve el yapımı patlayıcılardan kaynaklanan tehditler ile karşı karşıya kalmaları nedeniyle – bölge sakinleri yalnızca çatışma tehlikesiyle karşı karşıya değildirler, aynı zamanda gıda, su ve tıbbi hizmetler gibi temel ihtiyaçlarını da karşılayamamaktadırlar - birçokları için, temel mal ve hizmetlerdeki eksiklikler çok yaygındır.

Kuşatma altındaki yerlerde veya ulaşılması zor bölgelerde yaşayanlar için sürekli yiyecek kıtlığı ve temel hizmetlere erişim eksikliği bildirilmiştir. Ülke genelinde kolayca hareket edilememesi, vatandaşların gıda, ilaç ve diğer önemli yaşamsal malzemelerin tükenmesiyle sık sık karşı karşıya kalabilecekleri anlamına gelmektedir. Bazı bölgelerde temel ticari mal fiyatları, gıda kaynaklarının yetersizliği ve ticari kamyonların bölgeye ulaşamaması nedeniyle ciddi bir şekilde artmıştır. Bu, mukimler için durumu daha da şiddetlendirmektedir.

3.3 Senaryo Planlama/ Öngörme

Suriye Krizi için görünürde anlamlı bir siyasi çözüm bulunmamaktadır. Bu nedenle önümüzdeki iki yıl içinde insani ihtiyaçlar yüksek düzeyde olacaktır. Buna ek olarak, Suriye’de ülke genelinde bir durulma ya da barış anlaşması yapılmadığı ve Şubat 2018 tarihi itibarıyla Suriye’deki koşulların, güvenli ve itibarlı bir şekilde gönüllü geri dönüşe ve sürdürülebilir yeniden entegrasyona elverişli olmadığı da belirtilmelidir.

Aralık 2017 tarihinde, 15 üyeli Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, yardım malzemelerinin Suriye’ye teslim edilmesi için yetkilendirmeyi yenileyen 2393 sayılı kararı kabul etmiştir. Karar, Üye Devletlerin 6 ay sonra yapacağı bir gözden geçirmeyle birlikte, sınır ötesi insani yardım çerçevesini 2018 yılının tamamını kapsayacak şekilde 12 ay süreyle uzatmıştır. Suriye’de ihtiyaç sahibi insanlara insani erişimin, erişim yolları boyunca devam eden çatışmalar, şiddet, değişen cephe ve idari zorluklar dolayısıyla kısıtlı kalması beklenmektedir.

Suriye için barış anlaşması beklentileri hala uzaktır. Irak Şam İslami Devleti (İŞİD) ve Hayat Tahrir el-Şam'a (HTS) karşı bazı bölgelerde çatışmalar devam ederken, güvenlik Suriye'de hassas konumda kalmaya devam edecektir. Büyük bir zafer olarak kabul edilen Ar-Rakka ve Deir-ez-Zor'un İŞİD'den alınması sonrasında Suriye Hükümeti askeri operasyonlarını hükümet kontrolü dışındaki stratejik alanlarda yoğunlaştıracaktır. Bu da; yeni taarruzlar, ağır savaşlar ve siviller için kötüleşen insani durum ve barış süreçlerinin daha da ertelenmesi anlamına gelebilir.

Astana görüşmeleri sırasında dört adet gerilimi azaltma bölgesi kurulmasına yönelik anlaşmanın ve bu bölgelerdeki ateşkeslerin karma başarısının ardından ülke içinde ve dışında yerlerinden edilmiş Suriyelilerin geri dönüşüne yönelik bazı teşvikler sağlanabilir. Bununla birlikte, Idlib ve Doğu Guta'da görüldüğü gibi, gerilimi azaltma bölgeleri halen oldukça emniyetsizdir ve herhangi bir önemli geri dönüşün planlanabilmesi için çok fazla ilerleme kaydedilmesi gerekmektedir.

Gerilimi azaltma bölgelerinde güvenliği sağlamak için uluslararası nötr bir taraf yerleştirilebilmesi ve güvenli ve itibarlı bir geri dönüş sağlanabilmesi halinde, bu durum bölgelere geri dönüşü teşvik edebilir. Önemli ölçüde geri dönüş gerçekleşmesi durumunda, insani yardım ihtiyacının ve ülkedeki toparlanmayı destekleme çabalarının yüksek olması beklenmektedir. Genel olarak yerinden edilmiş kişilerin kitlesel iç ve dış akınlarının neden olduğu sosyo-etnik yeniden yapılanma göz önüne alındığında, bunun barınma, toprak hakları, koruma ve sosyal kaynaşma konularındaki mevcut zorluklar şeklinde olması muhtemeldir. Gerilimi azaltma bölgelerinin ülkenin ilgili bölgelerine, bugüne kadar olandan daha fazla istikrar sağlamak açısından daha başarılı olması halinde, 2018 ve 2019 yıllarında oldukça belirgin mülteci ve ülkesinde yerinden edilmiş kişilerin geri dönüşlerinin olacağı ihtimali bulunmaktadır.

Ayrıca, Türkiye'de gelir fırsatlarının olmayışı, ev sahibi topluluğun hoşnutsuzluğunun artması ve yasal ikamet statüsü oluşturmada yetersizlik gibi itici faktörler, Suriye'ye - özellikle de gerilimi azaltma bölgelerine - mülteci geri dönüşlerini teşvik edebilir.

Yukarıda belirtildiği gibi, IOM verilerine göre 800.000'den fazla geri dönüş bildirilmesine rağmen, bunların yüzde 93'ü mülteci geri dönüşleri değil, ülkesinde yerinden edilmişlerin geri dönüşleri (Suriye içinden) idi. HRP 2018'de, önümüzdeki yıl içerisinde, komşu ülkelerden (200.000) ve Suriye içinde yerinden edilmiş olanların (1.000.000'e kadar) geri dönüşlerinin istikrarlı bir şekilde artmaya devam edeceğini öngörmektedir. Rakamlar, var olan Suriyeli mültecilerin ve ülkesinde yerinden edilmişlerin sayısı ile karşılaştırıldığında önemsiz kalırken, insani ihtiyaç açısından hala önemlidir. Suriye Hükümeti'nin, vatandaşlarının geri döndüğü bölgelere erişimi ve yardımı kısıtlaması durumunda, insani yardım ve orta vadeli iyileştirme çabaları ciddi bir şekilde engellenecektir.

Suriye'deki önemli bir koruma endişesi, ülkenin birçok yerinde kara mayınlarının, el yapımı patlayıcıların ve savaşın diğer patlayıcı kalıntılarının varlığı olmuştur. Bu özellikle, daha önce İŞİD kontrolü altında bulunan ve patlayıcı tehlikesiyle oldukça kirlenmiş durumda olan Ar-Raqqa ve Deir-ez-Zor gibi bölgelerde söz konusudur. Bu bölgelere ulaşma konusunda yardım almak için, önümüzdeki yıllarda patlayıcı tehlikesinin ortadan kaldırılması öncelikli olacaktır.

Bu bölüm, IOM Türkiye'nin önümüzdeki aylarda ve yıllarda beklenen muhtemel senaryolarından bazılarını ortaya koymaktadır. Pek muhtemel olmasa da, komşu ülkelerde yaşam koşullarının önemli ölçüde kötüleşmesi veya Suriye'nin bölgelerinde güvenliğin artması durumunda, önümüzdeki yıllarda Suriye'ye yönelik ani bir kitlesel geri dönüş hareketliliğinin meydana gelmesi olasıdır. Büyük çaplı geri dönüşler, Suriye'deki mevcut kamu hizmetleri ve altyapı üzerinde yoğun bir etki yaratarak, Suriye'deki topluluklar ve yeni gelenler arasında meydana gelebilecek olası gerilimler ile birlikte, istikrarı bozucu bir etkiye sahip olabilir.

4

Suriye Krizi'ne IOM Stratejik Müdahalesi

Bu stratejinin genel amacı, IOM'ye insani ihtiyaçların karşılanmasında rehberlik etmek ve krizden etkilenen toplulukların istikrarını ve dayanıklılıklarını desteklemektir.³⁶

4.1 Müdahale Destekleri

IOM'nin 2018 ve 2019 yıllarına yönelik Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi, müdahalenin üç desteği tarafından temsil edilen entegre, çok sektörlü bir yaklaşımla desteklenmektedir. İnsani çalışmalar ve kalkınma çalışmaları arasındaki boşluğu kapatan bu müdahale destekleri yerel, ulusal ve bölgesel çabalarla uyumlu, etkili ve koordineli bir yaklaşımı teşvik etmektedir. Göç hareketlerinin, insani yardım ve kalkınma yardımlarının bağlamdan ve değişen dinamiklerden, hükümet önceliklerinden ve uluslararası tepkilerden etkilendiğini temel alan bu strateji, IOM'nin programlamasının, münhasır insani yardımdan çok yönlü bir yaklaşıma odaklanmaya geçişi sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Nihai hedef, insani yardım desteğinin, toplum istikrarının, geçim kaynakları faaliyetlerinin ve erken iyileşme programlarının kolaylaştırılmasıdır. Genel olarak beklenti, insani kazanımlar sağlamayı ve iyileşme ve gelişmenin temellerini atmayı, uzun süreli yerinden edilmeyen etkilenen toplulukların yardımlara daha az bağımlı hale gelmesini ve uygun duruma geldiklerinde fırsatları yakalayabilmelerini destekleme yönündedir. IOM'nin programlaması, güçlü bir izleme ve değerlendirme sistemi, güçlü koordine edilmiş ortaklıklar ve yenilikçi yaklaşımlarla desteklenecektir.

Türkiye'de IOM, kapasite geliştirme planlarının ulusal ve bölgesel önceliklerle uyumlu hale gelmesini sağlamak için politika belirleyiciler ve karar vericilerle yakın işbirliğine devam edecektir. IOM, AFAD, GİGM, belediyeler ve diğer ilgili ulusal ve il idaresi kurumları gibi kilit hükümet paydaşlarıyla güçlü çalışma ilişkilerini sürdürmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile olan bu ilişki "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Örgüt Ve Ofisin Türkiye'deki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları Ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşma" ve GİGM-IOM arasındaki Strateji belgesini kapsamaktadır. Ayrıca, GİGM ve IOM Mart 2017'de, Göçmen Mevcudiyeti Tespiti (MPM) metodolojisinin geliştirilmesinde birlikte çalışmak üzere, Genel Müdürlüğün dış ilişkilerinde önemli bir dönüm noktası olan farklı idari düzeylerde (iller, ilçeler, köyler ve mahalleler gibi) ülke içindeki stratejik yerler hakkında bilgi paylaşım kabiliyetini işaret ederek, bir Mutabakat Mektubu imzalamıştır. IOM, düzenli istişareler, müdahale planlamasına dahil olma, konuyla ilgili çalıştaylar ve özel eğitimler yoluyla yerel makamlarla ilişki ve diyalogu güçlendirmek için çaba sarf etmeye devam edecektir.

Mültecileri ve diğer göçmenleri daha fazla kendi kendilerine yetmeleri konusunda desteklemek için, programlamaya, işe yerleştirmeye, aynı ve nakdi yardımların sağlanmasına ve girişimcilik destek eğitimine odaklanacaktır. Aynı ve nakdi yardımlar; yetenekli veya tecrübeli mültecilere ve ülkesinde yerinden edilmişlere, küçük işletmeler kurmak veya mevcut Türk veya Suriye işletmelerine katkıda bulunmak için uzmanlıklarını kullanma olanağı sağlamaktadır. Ayrıca, iş tecrübesine sahip olan Suriyeli mülteciler uzmanlıklarını, ticari ağlarını, Arapça dil becerilerini ve Suriye'de ve bölgedeki tespit edilmiş yerlerdeki pazar fırsatlarına ilişkin bilgileri paylaşarak Türk ekonomisine katkıda bulunabilirler. Genç girişimcilerin yetiştirilmesi için girişimcilik eğitimi; yeni teknolojiyi kullanma, yeni beceriler öğrenme ve yeni iş girişimleri üzerinde işbirliği yapma fırsatı sunmaktadır. Türkiye'deki bu eylemler, insani yardım ile Türkiye'nin uzun vadeli işgücü göçü planlaması arasındaki sinerjiyi sağlayacaktır.

Türkiye'de toplumda istikrarı sağlamaya yönelik müdahaleler, hem mülteci hem de ev sahibi topluluk için hedeflenen etkiyi yaratacaktır. Topluluklar arasındaki entegrasyonu ve sosyal bütünlüşmeyi teşvik etme çabalarının önceliklendirilmesi, toplumlar arası gerilim risklerini azaltmada kritik öneme sahiptir. Parklar, oyun alanları, spor alanları, eğitim merkezleri ve çamaşırhaneler gibi ortak alanların hızlı bir şekilde rehabilitasyonu, mülteci ve ev sahibi toplulukları bir araya getirmeye, etkileşimi teşvik etmeye ve uzun vadede uyumu desteklemeye yardımcı olabilir.

Suriyeli çocukların eğitimleri devam etmektedir, ancak evleri ile Geçici Eğitim Merkezleri veya Türk okulları arasındaki uzun mesafeler ve ulaşım eksiklikleri erişimlerini zorlaştırmaktadır. IOM, Suriyeli çocukların okula devam edebilmeleri için gerekli günlük ulaşım ihtiyaçlarını ve Türkiye'de kaldıkları sürece devam eden eğitimlerini sürdürmelerini sağlamak için yerel okulların yanı sıra MEB ile de yakın işbirliği yapacaktır.

Suriye'de yardım, 2018 HNO ve HRP'de belirlenen ihtiyaçlar ve IOM ve ortakları tarafından gerçekleştirilmiş olan ayrıntılı değerlendirmeler ve analizler temelinde sağlanacaktır. Kuzey Suriye'de devam eden yerinden edilmelerin esnek yaklaşımlar gerektirdiği göz önünde bulundurulmalıdır. STK'lerin karmaşık bir insani operasyonu desteklemek için güçlendirilmesinin önemini kabul ederek IOM, bunların kurumsal ve teknik kapasitelerini ve insani normları koruma ve insani faaliyetlere rehberlik eden prensiplere özel eğitimler ve katılımlar yoluyla bağlı kalma kapasitelerini güçlendirmeyi hedeflemektedir.

IOM, uzaktan yönetilen operasyonlarında uygulama ortakları ile çalışırken ilkeli insani yardım faaliyetlerini desteklemeyi taahhüt etmiştir. IOM Türkiye, uygulama ortakları için kapasite değerlendirme / geliştirme ve özel eğitimleri giderek daha fazla bir arada sunmaktadır. Bu kapasite geliştirme faaliyetleri, Suriye'deki uygulama ortaklarıyla çalışırken IOM Türkiye'nin diğer risk azaltma önlemlerini değiştirmeyi değil tamamlamayı amaçlamaktadır. Bu önlemler, IOM'nin küresel ortaklık konusunda en iyi uygulamalarına bağlı kalma zorunluluğuna uyan titiz bir seçim sürecini ve üçüncü taraf izleme dahil olmak üzere güçlü izleme ve geri bildirim mekanizmalarını kapsamaktadır.

³⁶ Türkiye ve Kuzey Suriye için IOM Türkiye MCOF Çarkları - bkz. Ek 1a. ve 1b.

4.1.1 Etkili İnsani Yardım Sağlanması İçin İyileştirilmesi

Destek Bir; krizin başlangıcında verilen ve bugüne kadar devam eden acil durum ve insani müdahaleye odaklanmaktadır. IOM, krizden etkilenen topluluklara insani yardım ve kritik hizmetlerin sağlanmasını koordine etmek ve uygulamak için ilgili paydaşlar ile yakın bir şekilde çalışmaktadır. Bu sütun altındaki tüm faaliyetler IOM'nin İnsani Yardım İlkelerine bağlılığı ile yönlendirilecektir.

Kuzey Suriye bağlamında, IOM'nin faaliyetlerinin neredeyse tamamı, özellikle yeni saldırıların başlangıcında ve devam etmekte olan çatışma bölgelerinde, gıda dışı maddelerin dağıtımı, koruma ve barınma desteği gibi acil yardımların sağlanmasına odaklanacaktır. Ayrıca, zayıf altyapı ve sınırlı kamu hizmetleri göz önüne alındığında, Kuzey Suriye'nin birçok bölgesi insani yardım gerektirecektir. Bunun, artan insani ihtiyaçların karşılanması için, kriz sonrası ve iyileştirme süreci boyunca devam etmesi olasıdır. Türkiye'de, kamplarda yardımın Türk kurumları tarafından sağlanması nedeniyle, IOM'nin desteği, kamp dışında yaşayan hassas konumdaki mültecilere yardım ve koruma sağlamaya odaklanacaktır. IOM, bu destek kapsamında sürdürdüğü çabalarının devam eden ve planlanan faaliyetlerle uyumlu hale getirilmesini sağlamak için ulusal ve yerel kurumlar ve topluluk temsilcileri ile yakın bir şekilde çalışacaktır.

4.1.2 Dayanıklılığı Güçlendirme ve İyileştirme Çabalarını Destekleme

Destek İki; etkilenen toplulukları (ülkesinde yerinden edilenler, geri dönenler, mülteciler ve ev sahibi topluluklar) dayanıklılıklarını arttırmak ve yerinden edilmeyi çözmek için temelleri atmak üzere desteklemeyi amaçlamaktadır. IOM, dayanıklılık ve iyileşmeye odaklanan toplum odaklı girişimleri uygulamak için çeşitli paydaşlarla işbirliği yapmaktadır. Suriye'de uzun süreli yerinden edilme, toplumlar için sosyal, ekonomik, politik ve çevresel olumsuz sonuçlara yol açmış, birçok hane halkını son derece hassas konumda bırakmıştır. Bu destek kapsamındaki girişimler, bu çatışmaları ve yerinden edilme ile ilgili hassas durumlarını ele almayı amaçlamaktadır.

Geçim kaynağı olanaklarına ve istihdama erişimin desteklenmesi, kamu altyapısının rehabilitasyonu ve Suriye'nin kuzey kesiminde içeriğe uygun barınak yardımı sağlanması yoluyla dayanıklılığın güçlendirilmesi, yerinden edilmiş kişilerin sürdürülebilir geri dönüş ve yeniden entegrasyon olasılığını arttıran kritik bir unsurdur. Türkiye içerisinde, gelir getirici faaliyetlere erişim ve toplum altyapısının iyileştirilmesi ile birlikte, mülteci ve ev sahibi topluluklar arasında entegrasyonu, sosyal kaynaşmayı ve uyumu destekleme çabaları IOM için bir öncelik olacaktır.³⁷ Bu destek kapsamındaki faaliyetler, IOM'nin Yerinden Edilme Durumları Çerçevesinin Aşamalı Çözümü Çerçevesi ile yönlendirilecektir.³⁸

4.1.3 Temel Hizmetlerin Sunumu İçin Ana Paydaşların Kapasitelerini Güçlendirme

Destek Üçün amacı, kaliteli insani ve uzun vadeli kalkınma yardımı sağlamak için örgütsel ve teknik kapasitelerinin geliştirilmesine yatırım yaparak temel paydaşlar arasında ulusal sahiplenme oluşturmaktır. İnsani yardım ve kurtarma yardımına dahil olan paydaşların kapasitelerini artırarak, sistemlerin, süreçlerin ve müdahale mekanizmalarının ulusal ölçüde sahiplenilmesi geliştirilecektir.

Bu destek kapsamında, paydaşların kapasitesini arttıracak girişimler, krize yakalanan ya da toparlanmaya geçişte hassas konumda bulunan hane halklarına yardım sağlamakla sorumlu ulusal ve yerel kuruluşlara odaklanacaktır. IOM'nin Kuzey Suriye'ye yönelik programlaması, devam eden insani ihtiyaçlara daha iyi cevap vermek ve dayanıklılık ve yerinden edilme sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak için uygulama ortaklarının kurumsal ve teknik kapasitesinin güçlendirilmesine odaklanacaktır. Türkiye'de bu, ulusal ve yerel yönetim kurumlarının yanı sıra politika, mevzuatın ve göçmen ve mülteci hizmetlerinin iyileştirilmesi için yerel ortakların kapasitesinin de geliştirilmesini kapsayacaktır.

³⁷ Sosyal uyum etkinlikleri göçmen ve ev sahibi toplulukları karşılıklı çıkarlar içeren olumlu tecrübeler etrafından bir araya getirmek üzere gruplar arası temas teorisi (IGCT) göre tasarlanmıştır. IGCT'nin on yıllardır sürdürdüğü laboratuvar deneyleri ve gerçek dünyadan sunduğu önemli ölçüde kanıt farklı grupların üyeleri arasındaki olumlu ilişkilerin önemli bir olumlu etkisi olduğunu göstermiştir.

³⁸ <https://www.iom.int/progressive-resolution-displacement-situations>

5

Ortak Programlama Unsurları

5.1 IOM İnsani Eylem İlkeleri

IOM İnsani Yardım İlkeleri (PHA) IOM'nin kurumsal küresel insani taahhütlerini temsil etmektedir. PHA, MCOF'yi desteklemektedir ve IOM'nin karmaşık ve değişken ortamlarda karar vermesine rehberlik etmektedir. IOM, yansızlık, tarafsızlık ve bağımsızlık insani prensiplerine bağlıdır.

IOM, etkilenen nüfuslara, ilgili devletlere, donörlere ve insani yardım ortaklarına karşı hesap verebilirlik de dahil olmak üzere, insani hesap verebilirliğe yönelik açık taahhütlerde bulunmuştur.

IOM, daha etkin bir insani yardım için karşılıklı saygı, tamamlayıcılığı, öngörülebilirliği ve güvenilirliği teşvik etmek amacıyla ortak prensiplere dayalı insani faaliyetlere dahil olan paydaşlarla oluşturulan ortaklıklarda yer almaktadır ve işbirliği yapmaktadır.

IOM'nin insani yardım politikası, Örgüt'ün uygulama ortaklarının da insani yardım sağlarken insani yardım ilkelerine bağlı kalmasını ve cinsel istismar ve tacizi önlemesini gerektirmektedir.

İnsani yardım politikası, IOM'nin MCOF genelinde korumayı yaygınlaştırmasını taahhüt etmekte ve insani korumanın IOM'nin insani yardım eyleminin ayrılmaz ve merkezi bir parçası olduğunu tasdik etmektedir.

5.2 Cinsel İstismarın ve Tacizin Önlenmesi

IOM, IOM personeli ve çalışanlarının veya IOM Yüklenicilerinin (IN / 234) işlettiği ve kontrol ettiği diğer kişilerden kaynaklanan cinsel istismara ve tacize karşı sıfır tolerans politikasına sahiptir. Ayrıca, IOM personeli, faydalanıcıları da cinsel istismar ve tacize karşı koruyacak ve önlemler alacaktır. Faydalanıcıların istismarına ve tacize yönelik cinsel faaliyetler kesinlikle yasaktır.

IOM personeli, faydalanıcılarla ilgilenirken hangi pozisyonda olduklarını ve yardım almak üzere tespit edilen ve yönlendirilenlerin hassas durumlarından kaynaklanacak güç dengesizliklerini anlayacak şekilde eğitilmiş ve hassasiyet kazanmışlardır.

Cinsel İstismar ve Tacize İlişkin Altı Temel İlke, ilk olarak 2002 yılında Kuruluşlar Arası Daimi Komisyon (IASC) tarafından kabul edilmiştir ve 2006 yılında BM kuruluşlarının ve diğer çok sayıda STK'nin çoğunluğu tarafından imzalanmış Taahhüt Beyannamesi'ne dahil edilmiş olan BM Üst Düzey Konferansı esnasında yeniden onaylanmıştır. 2009 yılında IOM tarafından verilen Taahhüt Beyannamesinin onaylanmasını müteakip, altı temel ilke IOM kurallarına resmen dahil edilmiştir ve IOM Davranış Standartlarını tamamlamaktadır.

5.3 Risk Yönetimi ve Uyum

İnsani yardım faaliyetleri genellikle hesap verebilirliğe ve özellikle yüksek riskli ortamlardaki ve ulaşılması zor bölgelerdeki faydalanıcılara yardımın etkili bir şekilde sağlanmasına yönelik doğal riskler taşımaktadır. Kalite kontrol ve hesap verebilirlik eksikliği ve olası yolsuzluk endişeleri, uzaktan yönetim ile ilgili temel kaygılar olarak sıklıkla vurgulanmaktadır. Bu zorlukların kurumsal hesap verebilirliği tehdit edebileceğinin farkında olan IOM yüksek riskli ortamlarda etkili programlamayı daha iyi bir hale getirebilmek amacıyla bu raporda özetlenen uzaktan yönetilen bağlamlarla ilişkili riskleri en aza indirmek için tüm proje döngüsü boyunca çeşitli kontrol mekanizmaları kurmuştur.

IOM Türkiye, depolarda dağıtım öncesi doğrulama ziyaretleri, saha dağıtımı veya yerinde izleme faaliyetleri, mali ve satın alma uygunluğunun izlenmesi, proje başlangıç ve ara dönem değerlendirmeleri, dağıtım sonrası izleme, topluluk temelli doğrulama yöntemleri ve harici değerlendirmeler vasıtasıyla risk yönetimine kılavuzluk etmek için Yüksek Riskli Ortamlarda Uygunluğu Sağlamaya Yönelik İleri Yaklaşımı geliştirmiştir. IOM'nin uygulama ortaklarını seçimi, IOM'nin Uygulama Ortakları Uygunluk Birimi tarafından, ortakların sistemlerini ve operasyonel prosedürlerini incelemek üzere geliştirilmiş, tam teşekküllü bir ortak kapasite değerlendirme aracına dayanmaktadır. Uygunluk Birimi, uygulama sırasında mali denetimler, satın alma denetimleri, hesap verebilirlik kontrolleri gerçekleştirir ve kuruluş politikalarına, prosedürlerine ve donör gerekliliklerine bağlılığı analiz eder.

Kapasite değerlendirmeleri, bir işletmenin risk düzeyini belirlemek amacıyla, seçimden önce IOM Uygunluk Birimi tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu değerlendirme, kurumun süreçlerini, iç kontrollerini ve işlevsel alanlarını (Yönetim, Finansal Yönetim, Lojistik ve Tedarik, İnsan Kaynakları, İzleme ve Değerlendirme) ve en iyi uygulamalarla kıyaslandığında verilen puanı belgelemektedir. Uygulama Ortağı Kapasite Değerlendirme sürecinin hedefleri şunlardır:

1. Uygulama Ortağı (UO) risk seviyesini (yüksek, orta, düşük) belirleyerek UO seçim sürecine yardımcı olmak;
2. Gelecekte başvurmak için tüm uygun ve yetkin UO'ları içeren bir kayıt defteri oluşturmak;
3. Güçlendirmeye veya daha fazla kapasite geliştirmeye ihtiyaç duyan alanları belirlemek.

IOM Kapasite Değerlendirme Aracı, değerlendirmeyi belgelemek ve UO risk düzeyini belirlemek için kullanılmaktadır. Kapasite

değerlendirmesi için yalnızca 6 aydan uzun projelere başvuran uygulama ortakları dikkate alınacaktır.

5.4 Etkilenmiş Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik

Bireylerin ve toplulukların ihtiyaçları ve hakları IOM'nin insani faaliyetlerinin temelinde yer alır çünkü bunlar IOM'nin nihai olarak sorumlu olduğu bireylerdir. IASC ve IASC Görev Ekibinin "Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik ve Cinsel İstismarı ve Tacizi Önleme" konusunda aktif bir üyesi, Küresel Barınma Kümesi'nin Hesap Verebilirlik Çalışma Grubu'nda yardımcı lider, Afetten Etkilenmiş Topluluklar Ağı ile İletişim (CDAC) kurulunun bir üyesi ve Küresel Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi Kümesi Kurumunda yardımcı lider olarak görev yapan IOM, geri bildirim ve hesap verebilirlik mekanizmalarının programları ile bütünleştirilmesini sağlayarak, politikalarının ve programlamasının mutabık kalınmış AAP standartlarına bağlı kalmasını veya bunların ötesine geçmesini sağlamayı taahhüt etmektedir.

IOM, bağlam çerçevesinde etkilenen toplulukların bilgilendirilmiş kararlar alabilmeleri ve seçimler yapabilmeleri ve bir kuruluş ile etkilenen topluluk arasında diyalogun kurulmasını kolaylaştırabilmek amacıyla etkilenen topluluklara kurumsal prosedürler, yapılar ve süreçlere ilişkin erişilebilir ve zamanında bilgi sağlamaktadır. Politika ihlalleri, paydaşların tatminsizliği ve varsa diğer sektörlerin aktörlerine yönlendirme konusundaki şikayetlerle ilgilenmek için geri bildirim ve şikayet mekanizmaları geliştirilmiştir (iletişim kurma, bilgi alma, işleme, yanıtama ve öğrenme).

5.5 Çatışmaya Duyarlı Yaklaşımlar

Tüm müdahalelerin hem belirli bir bağlam içinde gerçekleştiğini, hem de bu bağlamı değiştirdiği gerçeğini kabul ederek, çatışma duyarlılığı ile hareket etmek IOM'nin temel sorumluluğudur. Tüm IOM eylemlerinin aşağıda açıklanan doğrultuda olması gerekir:

- IOM'nin içinde çalıştığı ve konuşmakta olabileceği bağlamı yansıtmak,
- IOM'nin varlığı, eylemleri, beyanları ile bu bağlam arasındaki etkileşimleri yansıtmak,
- Olumsuz etkilerden kaçınmak (insanları bölen faktörleri güçlendiren) ve bireyler ve sosyal gruplar arasında ve içerisinde gerilimler ve anlaşmazlıklar üzerindeki olumlu etkileri (birleştirici faktörleri güçlendiren) en üst seviyeye çıkarmak için bu anlayışa bağlı hareket etmek.

Bu bağlamda, IOM Türkiye'nin hem Türkiye'de hem de Suriye'nin kuzeyindeki programlamasının tamamı, müdahalelerin potansiyel etkilerinin farkında olacak ve müdahalelerin çatışmaya duyarlı olmasını sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

6

Sonuç

IOM Türkiye'nin Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi , Türkiye ve Kuzey Suriye'de mevcut olan çalışma koşullarına uygun şekilde hazırlanmış bir belgedir. Bu anlamda, IOM Türkiye'nin tek bir birleşik yapı altında faaliyet gösterdiği gerçeğini yansıtan (fakat iki farklı bağlamda) eşsiz bir MCOF belgesidir.

Türkiye'de, IOM'nin müdahalesi, ulusal ve yerel hükümet ile, ulusal ve uluslararası ortaklarla ve yerel topluluklarla doğrudan bağlantılı sürekli katılımı temel almaktadır. Hem Türkiye'de hem de Kuzey Suriye'de IOM Türkiye, programlamaya yönelik kapsamlı bir yaklaşım benimsemiştir; bağlama uygun yaklaşımlar uyarlanabilir müdahaleleri ve geniş yelpazedeki paydaşlarla koordineli çalışma gereğini dikkate almaktadır.

IOM'nin sınır ötesi çalışmasına yönelik esnek yaklaşım, Kuzey Suriye'deki farklılaşmış ihtiyaç alanlarını, hızla değişen bağlamı ve IOM'nin gerektiği zaman aşamalar arasında ileri geri geçiş yeteneğine sahip olduğunu kabul etmektedir. Bu yaklaşım aynı zamanda erken iyileşme ve kalkınma programlaması ile ilgili gelecekteki potansiyel ihtiyaçları da dikkate almaktadır.

Ortak programlama unsurlarının sentezlenmesinde IOM, kesişen konuların ana akıma dahil edilmesini ve programlamanın insani ilkeler ve IOM İnsani Eylem İlkelerinin kapsayıcı şapkası altında insan hakları ve insan güvenliği çerçeveleriyle birleşmesini sağlamaktadır.

Bu Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi, IOM Türkiye'nin insani ihtiyaçların karşılanmasına katkıda bulunma ve krizden etkilenen toplulukların istikrarını ve dayanıklılıklarını destekleme konusundaki genel hedefi ile yönlendirilmektedir. IOM Türkiye'nin Göç Krizi Stratejik Müdahale Planı, entegre, çok sektörlü bir yaklaşımla desteklenmektedir. Bu yaklaşım, insani çalışmalar ve kalkınma çalışmaları arasındaki boşluğu kapatmayı ve yerel, ulusal ve bölgesel çabalarla uyumlu, etkili ve koordineli bir yaklaşımı yansıtmayı amaçlamaktadır. Göç hareketlerinin, insani yardım ve kalkınma yardımlarının, koşullardan ve değişen dinamiklerden, hükümet önceliklerinden ve uluslararası müdahalelerden etkilendiği varsayımı temel alınarak Türkiye'deki strateji, IOM'nin programlamasının özellikle insani yardımdan, insani destek, toplum istikrarı, geçim kaynaklarının desteklenmesi ve erken iyileştirme programları gibi çok yönlü bir yaklaşıma odaklanmaya geçişi sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

7

EK - MCOF Müdahale Çarkları

IOM'nin özel bağlamdaki operasyonel müdahaleleri "müdahale çarkları" kullanılarak temsil edilebilir. Hem Türkiye hem de Kuzey Suriye için geçerli bu çarklar aşağıda verilmiştir. Çarklar, IOM'nin kriz sırasında çeşitli aşamalarda en iyi şekilde katkıda bulunabileceği yardım sektörlerine odaklanmaktadır. MCOF sadece acil müdahale aşamasına değil, kriz öncesi hazırlıklara ve kriz sonrası iyileştirmeye de odaklanmaktadır. 15 yardım sektörü, IOM'nin görev alanında bulunan ve uzun yıllardır deneyime sahip olduğu faaliyetler kümesini temsil etmektedir.

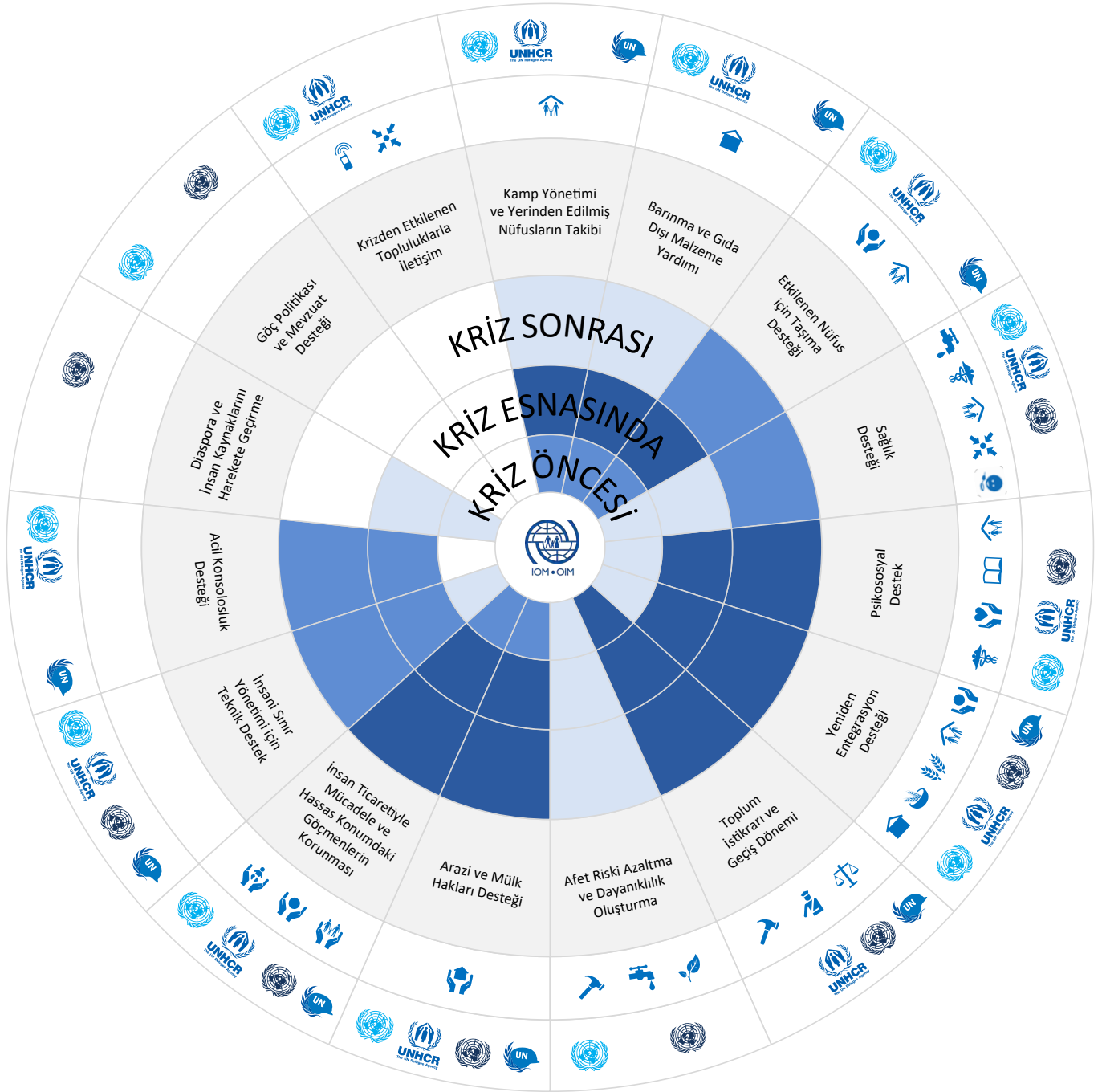
En karanlık gölgeli alanlar en kritik müdahaleleri temsil etmektedir ve en hafif gölgeli alanlar öneri niteliğinde olup zorunlu değildir. Çarkların iki dış halkası, yardım sektörlerine en uygun mevcut uluslararası sistemleri ve bu sektörleri ele almakla görevlendirilmiş diğer kuruluşları göstermektedir.

İki çarkı tasarlarken IOM Türkiye'nin iki farklı zaman dilimini kullanmayı tercih etmiş olduğu unutulmamalıdır. Türkiye çarkı; "before-öncesi" Türkiye'nin Suriye savaşından önceki durumunu, "during – esnasında" mevcut durumunu ve "after – sonrası" savaş sonrasındaki durumunu temsil ederek, IOM'nin Suriye'deki savaş boyunca konuya ilişkin müdahalesini göstermektedir. Bu nedenle, Türkiye çarkının "öncesi" bölümü MCOF müdahalelerinin uygun olmaması nedeniyle renklendirilmemiştir (Bu durum gerekli olan insani yardımın bulunmayışından kaynaklanmıştır).

Bununla birlikte, Suriye çarkı, yerel düzeyde belirli olayları ve askeri müdahaleleri temsil eden zaman çizelgesiyle daha yerelleşmiş bir yaklaşım benimsemektedir. Suriye çarkı için, "önce", belirli bir toplulukta savaşa ve yerinden edilmeden önceki zamanı temsil etmektedir; 'Esnasında', yerinden edilme anıdır ve 'sonrası', geri dönüş ya da entegrasyon olmak üzere yerinden edilmeden sonraki dönemdir.

MCOF Türkiye Çarkı

- Kritik
- Önemli
- Önerilen

Sistemler

- Küme Sistemi (OCHA)
- Mülteci Rejimi (UNHCR)
- Kalkınma Aktörleri (UNDP)
- Barış ve Barışın İnşası Aktörleri

Kümeler

- Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi (CCCM)
- Su, Temizlik ve Hijyen
- Erken İyileşme
- Eğitim
- Koruma
- Lojistik
- Acil İletişim
- Sağlık
- Gıda Güvenliği
- Barınma ve Gıda Dışı Malzeme Yardımı
- Beslenme

Diğer Kümeler / Sektörler / Gruplar

- Ev, Arazi ve Mülkiyet Hakları
- Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet
- Koordinasyon
- Hukukun Üstünlüğü ve Adalet
- Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek
- Güvenlik ve Emniyet
- Çevre
- Çocukların Korunması
- Tarım

MCOF Suriye Çarkı

- Kritik
- Önemli
- Önerilen

Sistemler

- Küme Sistemi (OCHA)
- Mülteci Rejimi (UNHCR)
- Kalkınma Aktörleri (UNDP)
- Barış ve Barışın İnşası Aktörleri

Kümeler

- Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi (CCCM)
- Su, Temizlik ve Hijyen
- Erken İyileşme
- Eğitim
- Koruma
- Lojistik
- Acil İletişim
- Sağlık
- Gıda Güvenliği
- Barınma ve Gıda Dışı Malzeme Yardımı
- Beslenme

Diğer Kümeler / Sektörler / Gruplar

- Ev, Arazi ve Mülkiyet Hakları
- Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet
- Koordinasyon
- Hukukun Üstünlüğü ve Adalet
- Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek
- Güvenlik ve Emniyet
- Çevre
- Çocukların Korunması
- Tarım

ARSLAPETROL
Ltd Şti

TIR

IOM Türkiye
MCOF: Göç Krizi Operasyonel Çerçevesi
2018-2019